Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрий Советен орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 131 (4456). ШОАТТА, 4 ноябрь, 1967 шу. Мах 2 кеп.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

ДУНЕН ТIА ТЕРКАШ ЛАТТ ОКТЯБРА БАЙРАКХ

КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета цхьана яь торжественни заседани

МОСКВА, 3 ноябрь, (ТАСС). Советски халкъа карагIдийнна сийлахь-доккхий хIамаш бахьан долаш дагахьа гIаддахаи доккхал деши болаш, дIахо толамаш доахаргхиларах дагахьа бIубенна болаш гулбеннаб тахан съездаш хулча Кремлевски дворецe Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хетаяь цхьана еча КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета торжественни заседане дакъа лоацараш.

Дворецa Йоккхача зале —КПСС ЦК членаши членалла кандидаташи, КПСС Центральни ревизионни комиссе членаш, Советски Союзеи Российски Федерацеи Лаккхехьарча Советий депутаташ, парте ветеранаш, Октябрьски революцеи граждански тIем тIеи хьинаре дакъа лаьцараш, центральни организацей, общественноста, Москвани, Подмосковьяи къахьегамхой викалаш. Советски паччахьалкхен 50 шу дизар деждеча бахка доазол дехьара хьаьший.

ВIашагIкхийттараша чIоагIа тIоараш а тохаш тIаэц гучабаьннa новкъостий Л. И. БРЕЖНЕВ, Г. И. ВОРОНОВ, А. П. КИРИЛЕНКО, А. Н. КОСЫГИН, К. Т. МАЗУРОВ, А. Я. ПЕЛЬШЕ, Н. В. ПОДГОРНЫЙ, Д. С. ПОЛЯНСКИЙ, М. А. СУСЛОВ, А. Н. ШЕЛЕПИН, П. Е. ШЕЛЕСТ, Ю. В. АНДРОПОВ, В. В. ГРИШИН, П. Н. ДЕМИЧЕВ, Д. А. КУНАЕВ, П. М. МАШЕРОВ, В. П. МЖАВАНАДЗЕ, Ш. Р. РАШИДОВ, Д. Ф. УСТИНОВ, В. В. ЩЕРБИЦКИЙ, И. В. КАПИТОНОВ, Ф. Д. КУЛАКОВ, Б. Н. ПОНОМАРЕВ, М. С. СОЛОМЕНЦЕВ.

ДIайолаеш дош а оалаш торжественни заседани хьаелл Н. В. Подгорне. Цо йоах, дерригача дунен тIарча миллионаш болча наьха уйлаш хIанз Советски Союзагахьа, вай Даьхен столицагахьа — Москвагахьа лестай. Заседане дакъа лоацарий цIерагIа, дерригача советски халкъа цIерагIа цо дIайха моаршал яу заседана болча доазол дехьарча хьаьшашка.

Советски Союза гимн ек.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хьакъехьа доклад ю КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева.

* * *

Сарахьа, перерыв хинначул тIехьагIа дIахо йихьар КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета цхьана яь торжественни заседани.

Председательла деш вар КПСС Центральни Комитета Политбюро член, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель новкъост Н. В. ПОДГОРНЫЙ.

Российски Федеративни Социалистически Республика цIерагIа моаршал хоатташ къамаьл дир РСФСР Министрий Совета председатела нов. Г. И. ВОРОНОВА.

Цул тIехьагIа къамаьл ду торжественни заседане дакъа лоацараша безаме тIаийцача Польски ВIашагIкхийттача белхлой парте Центральни Комитета хьалхарча секретара нов. ВЛАДИСЛАВ ГОМУЛКА.

Украински Советски Социалистически Республика цIерагI моаршал хоатташ къамаьл дир Украина Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. П. Е. ШЕЛЕСТА.

ЧIоагIа дика хеташ тIаийцар торжественни заседане дакъа лоацараша Германе Социалистически Едини парте Центральни Комитета хьалхарча секретара, Германски Демократически Республика Паччахьалкхен Совета председатела нов. ВАЛЬТЕР УЛЬБРИХТА даь къамаьл.

Белорусски Советски Социалистически Республика цIерагI моаршал хоатташ къамаьл дир Белоруссе Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. П. М. МАШЕРОВА.

Вьетнама Демократически Республика турпала халкъагара вежарашха моаршал делар Советски Союза Коммунистически партега, советски халкъага, доккха баркал аьлар американски империализмаца лоаттабеча халача къовсаме новкъостал деши хьаллоацаши хиларах Вьетнама къахьегамхой парте Центральни Комитета хьалхарча секретара нов. ЛЕ ЗУАНА. Торжественни заседане дакъалоацараша дIайха моаршал хьаттар, шийдаьхе кортамукъеи ший лоIамеи хилар къонахчал долаш лорадеча халкъа викалга.

Заседане къамаьл дир цига хиннача наха чIоагIа раьза хинна тIаийцача французски Коммунистически парте генеральни секретара нов. ВАЛЬДЕК РОШЕ.

Лекхаш я пионерски зурмаш. Ерригача зале тIоараш а детташ хьачубоагIа пионераш. Заседане дакъа лоацараша ура а латташ тIаэц къона ленинцаш. Пионераша моарщал лу КПСС Центральни Комитетага, СССР-а Лаккхехьарча Советага, РСФСР-а Лаккхехьарча Советага.

Цу тIа чакхйоал сайрийнара заседани.

КЕРТТЕРА ЛОСТАМ

Кхо ди мара дисадац Октябра 50 шу дуза сийлахь-доккха Щей тIакхача. Дерригa советски халкъ санна, дегаш гIоздаьнна къахьегама коталоенаца накъаболх Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхой сийлахьча юбилейна. Ше бос лепача догамца кийчлуш я вай городаш, юрташ.

ХIанз укх дезача деношка вай чIоагIa доккхал а деш белгалдоах вай мехка сийлахьча Октябро даь хувцамаш, кердача заман викалий турпала гIулакхаш.

Социализм хьалъяра керттера декхар дар социалистически индустриализаци хьакхоллар. Цудухьа парте XIV-ча съездо указани елар «мехка индустриализаци е, производства средстваш арахецилга дегIадоаладара курс лаца» аьнна. Керттера лостам хинна дIаэттар мехка индустриализаци елга.

Цунах хьахиннар тахан дерригача дуненна гуш да. Хьалхарча социалистически предприяте станокатара космос караерзадрга кхьачаб вай техника низ.

Вай мехка промышленность мел чIоагIа дегIаенай къаьгга хьагу пхьаккха бокъо йоаца паччахьа Россе йист хиннача Нохч - ГIалгIайченга хьежача. Тахан из ший йоккха промышленность, механизированни юртбоахам, дегIаена культура йолаш республика я. ХIанзара промышленность хьакхолла вай республика къахьегамхошта доккха новкъостал дыъл мехка вошал долча хьалкъаша, къаьстта эрсий халкъо.

Республика промышленность мел дегIаенай эггара дикагIа дувцаргла цифраша шоаш. Цудухьа кIезигдукха хIанз уж ювцаргья вай.

Революци ялалехьа Нохч - ГIалгIайчен ерригача предприятешка болх беш 11 эзар совгIа саг мара вацар, хIаьта мехкдаьтта промыслашкеи мехкдаьтта чакхдоахача заводашкеи 7 эзар. ЧIоагIа эсала яр граждански тIоми интервенции хинначул тIехьагIа грозненски пролетариатага кхаьча мехкдаьтта промышленность. Болх беш хиннача 358 скважинах 1920 шу долалуш болх беш яцар 20 мара. Цхьабакъда, кердача заман болхлой турпала къахьега баьлар. 1924-ча шера мехкдаьтта даккхара боарам цар тIехбаьккхар революци ялалехьа хинначул, хIаьта 1931-ча шера Советски Союзе доаккхача дерригача мехкдаьтта кхоалагIа дакъа совгIалар вай республике доаккхар.

1924 шера Грознерча пролетариата Шеча Байракха орден елар контрреволюцеца турпала къовсам лоаттабар, мехкдаьтта промышленность юхаметтаоттаяр бахьан долаш. 1931 шера «Грознефта» Ленина орден елар хьалхара пятилетка шин шераи ах шераи кхоачашъяр бахьан долаш.

Иштта сийленца дIаболабир республика болхлой классо ший турпала никъ. Сийленца дIахо хьош ба из тахан а. Тайп-тайпарча къамех болча Нохч - ГIалгIайчен промышленноста болхлоша турпала дакъа лоац вай мехка коммунизм хьалъеш лоаттабеча къовсаме, дага а кхоаб, хIаьта дIахо дегIа а кхувл советски халкъа революционнии къахьегамеи традицеш, карагIдийнна тамашийна гIулакхаш.

Советски Iаьдал латтача шерашка Нохч - ГIалгIайчен халкъа боахам дегIабоалабеча дIадахийтад 2 миллиарди 112 миллиони сом ахча.

1967 шера валови продукци арахецара боарам 1913-ча шерарчул 75-зза дегIабенаб. Сихача темпашца дегIаенай промышленность семилетка шерашка. 1959 — 1965-чей шерашка промышленни производство шозза дегIаенай, машиностроенеи металлообработкаи продукци — 2,2-зза, химически промышленноста продукци 3,7-зза. ХIанз хIара балха пхе дийнахьа республика промышленносто арахеца продукции паччахьа Россе 1913-ча шера бIарчача шера арахецар миссел хул.

Укх тIеххьарча итт шера промышленносте къахьегама овсарле шозза лаккхъеннай.

Нохч - ГIалгIай энергетически база ерригa а Советски Iаьдал латтача шерашка хьалъяь я.

1928-ча шерaца нийсйича республике хьаю электроэнерги 71-зза дукхагIа хул.

ХIанз республике болх беш я 30 совгIа механизированни хIанзарча ханара кхачан предприяти. 320-зза дегIабенаб кхачан продукце боарам.

Мехкдаьттаи химеи республика аьнна цIи хеза я Нохч - ГIалгIайче. Из да а да иштта. Ерригача промышленни производства боарамах ах совгIа дIалоан мехкдаьттаи химеи.

ХIанз вай республике доаккха мехкдаьтта Англе, Франце, Итале, Японе, ФРГ цхьана хьаийцача доаккхачул дукхагIа да.

Октябрьски революци хилалехьа Грозне цхьа чугунолитейни заводи массехк мастерскойи мара яцар. ХIанз вай республике 19 заводо арахец 30 тайпа машинаш. Дуккхьал пхьан гаражни оборудоване заводо арахеца продукци 36 мехка дIайода.

Халкъа боахам дегIабоалабара толамаш дахарах Нохч - ГIалгIай АССР-а 1965-ча шера Ленина орден еннай.

Иштта дог гIоздоахаш да Советски Iаьдал латтача шерашка республика промышленносте хинна хувцамаш. Уж дукха да. Хьахуляш латт промышленни предприятеш йола керда городаш. Царех я хIанз хинна городаш Назрань, Аргун.

Республика промышленноста дерригача доакъошкара болхлой бIубенна къахьегаш ба юбилейни шера. Цар сийленца кхоачашду Октябра сийна тIаийца декхараш. Социалистически яхье хьалхле ьаккхача «Старогрознефть» мехкдаьтта промыслеви управленен крекинг-заводеи коллективашта еннай КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, ВЦСПС памятни байракхаш.

ХIанз республика промышленноста болхлоша декхараш тIаийлу пятилетка ханал хьалха кхоачашъяра.

Шеко яц шоашта хьалхашка латта декхараш массала санна, цар сийленца кхоачашдергхиларах.

Сийле хийла вай халкъий ирaз кхеллача хьамсарча коммунистически парте!

Советски Iаьдал латтача шерашка чIоагIa дегIаенай вай республика промышленность. ГIишлошъеча, машинашъеча, энергетике, мехкдаьтта доаккхачеи мехкдаьтта химически промышленносте хинна доккхий хувцамаш дувцаш йола материалаш кепатох тахан газета тIа.

Нов. А. М. САДЫКОВА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Дуккхача шерашка партийни органашка беркате болх барах а ваьча дийнахьа денз 50 шу даларца дувзаденна а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла

Садыков Мохьмада Илена—КПСС Нохч-ГIалгIай обкома организационно-партийни балха отдела заведующе заместитела.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель **И. АЛМАЗОВ.**

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН.**

гор. Грозный,
1967 шера 31 октябрь.

ДАИМ ВАЙЦА, ДАИМ ДИЙНА

КРЕМЛЕ ДЕГIА В. И. ЛЕНИНА ПАМЯТНИК ХЬАДЕЛЛАР

МОСКВА, 2 ноябрь. (ТАСС корр.). Тахан Кремле хьадийллар Владимир Ильич Ленина дегIа памятник. Цунца дувзаденна митинг хилар. Столицерча ерригача районий викалашца цхьана митинге баьхкар цхьана хургIолча КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совета, РСФСР Лаккхехьарча Совета торжественни заседане дакъа лоацаргдараш. Цига ба Коммунистически партеи Советски правительстваи кулгалхой, социалистически мехкий партийно-паччахьалкхени партийно-правительственнии делегацеш, коммунистически партей делегацеш. Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизар дезде столице баьхка Советски общественноста хьаьший.

Митинг хьайийллар КПСС МГК хьалхарча секретара В. В. Гришина.

Митинге къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева.

Советски паччахьалкхен ах бIаь шу дуза юбилей гаргакхаьчача укх деношка, йоах Л. И. Брежнева, цIаккха а ца лестача тайпара чIоагIа Ленингахьа лестай беррига советски наьха уйлаш а дегаш а. Из-м иштта хила доагIаш а да, хIана аьлча дунен тIа яц вай мехка а дерригача адамий а исторе чухь эггара сийлахьарча событеца — Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцеца Ленина цIи, Ленина гений, дерригa цун вахари гIулакхаши санна айхха ювзаенна йола цIи.

Ленина шийна чулаьцад Марксеи Энгельсеи гучадаьхача доккхийча революционни хIамай дерригa дIаьхел. Цо дегIайоалаьй цар идеяш, шийна нийсса кхы цхьаькха йоаца шийгара ганз юкъейихьай царна, цо кийчъяьй вай дегаш уравттадеш а вай тIехьений дегаш урауттадерг долаш а йола, революцеи керда общество хьалъяреи принципаш. Ункзарленах ца кхийрача цун хьаькъало адамленна керда горизонташ хьайийллай.

Цхьабакъда, алхха уйланхо хинна Iийнавац Ленин. Из эзараш таьшца вувзаенна хиннав халкъаца. эггара хьалха болхлой классаца а. Болхлой класс вIашагIкхетарах боалла низ бIаргабайнаб цунна; цо хьаьй цун кулгалца вай мехка хьалхле лелаю политически низ а хинна дIаэтта большевистски парти.

Ленини партии, Ленини болхлой класси, Ленини советски халкъи — уж вIашагIкъоастаде йиш йоацача тайпара кхетаде дезаш хIамаш да.

Белгалдоалаш гIулакх да, вай партена лард еллачоа, дунен тIа эггара хьалхарча болхлой класса паччахьалкхен эггара хьалхарча кулгалхочоа, революционни халкъа баьччана дегIа памятник уккхаза, Московски Кремле дегIа хилар. Кремль — из я вай халкъа дуккха бIаьшеренаш хьалхагIа денз хьадоаIача турпалерча исторе символ. Уккхаза, Кремле я Ленина болх баь кабинети цун квартиреи — вай дегI къаьстта еза йола моттигаш. Халачеи бирсачеи шерашка уккхазара кулгалдаьд Ленина эггара хьалхарча болхлойи ахархойи паччахьалкхена, кулгалдаьд Советий къонача республика оборонана, къестаьй керда социалистически вахар хьалхара чоалханегIа йола проблемаш.

Вай революце боккха творчески низ кхетабе ца мегараштa «Кремлевски мечтатель» хийттав Ленинах. Бакъда, Ленина уйла яьй цхьанна а кхычо ца яьчча тайпара, цхьанна а кхычоа ца хайннача тайпара шаьра хьовш хиннад цунна хургдар, цIаккха а дег чура дIадоалаш хиннадац цунна социализм котъяргIолгах, коммунистически идеалаш торгIолгах шеко тийша хилар. Цо яь уйлаш сийлахь-йоккхача реалиста уйлаш, хана хьуладаь доаллар бIаргагуш хиннача, чIоагIагIа волча революционера уйлаш хиннай. Цо уйла яьй халкъа иразерча паргIатача вахара, Iилмеи культуреи дегIакхувлара, дунен халкъашта юкъерча революционни болама бердача коталоний. ХIаьта Ленина ший дерригa низаш, ший дерригa вахар дIаденнад уж уйлаш кхоачашъюлургIолаш а хилийтар духьа.

Революце сийлахь-воккха теоретик хиннав Ленин, хIаьта цунна доагIача даькъа кхаьчад дунен исторе чурча революцешта юкъе эггара сийлахь-йоккхагIчоа практике керте оттареи из коталонга кхоачаяреи ираз.

Ленина яьхад: Маркса хьехам эггара низ болашагIа ба из нийса болендаь. ХIанз вайга ала йиш я: Маркса, Энгельса, Ленина сийлахь-боккха хьехам вай паччахьалкхен ах бIаь шера исторе бакъбаьб, Октябра дерригдунен-исторически опыто бакъбаьб.

Вай планета тIа бахача хьалхалаттача беррига наха хIанз бIаргагу, марксизма-ленинизма идеяша дерригдунен-исторически котало яьккха хилар. Коммунистически парте лоIамцеи хьаькъалцеи, советски халкъо ший хьинар а кходеш къахьегарца хьаьй Советски Социалистически Республикай Союз — машара чIоагIалеи доглоахийлеи, социализмаи коммунизмаи байракх лелаер.

Марксистско-ленински идеяй коталo ше маярра хьахьокх вежарашха долча социалистически мехкий халкъий гIулакхашка, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама карагIдийннарашка. Из долла хIама — ленински генена сийлахь-йоккхагIа дола памятник, хана йIоахалла цIи йожаргIоаца памятник.

Марксизма-ленинизма идеяша, Октябра идеяша, цIаккха а боврга боацача кхерамо санна, кортамукъаленга бода никъ сийрдабоах дерригдунен къахьегамхошта. Низ бола тоатол санна ерригача планета тIа гIолла дIаяржаш латт Ленина уйлаш. Цхьаккха мийкг яц лаьттан тIа долача хIаман тIехь коталонаш йоахаш йола цар сердало чу ца кхоачаш. Адамлен тахaненцеи кхоаненцеи дIайийнай Ленина цIи.

Тахан вайца цхьана укх митинге ба доазол дехьара вай хьаьший. Вай цIенача дег тIара моаршал лу царга — воай новкъосташка, классагa гIолларча вежарашка, вай юкъара идеалаш бахьан долаш лоаттабеча къовсамга гIолларча соратникашка.

Ленина кIаьд ца луш лоаттабаьча къовсамца даьккха интернациональни вошал чIоагIлуши котдувлаши да.

Ленинца, аьлар Л. И. Брежнева ший къамаьл чакхдоалаш, Сийлахь-боккхача Октябра коталонга кхаьчад вай халкъ. Ленинца котдаьлар вай социализм хьалъеча фронташка. Ленинца кхоачаргда вай коммунизма коталонга.

Миллионий дегашка даим боагаlба ленински идеяй ала!

Юхакъовлалургдоацаш дIахьалхашкахьа а ухалда, кот а дувлалда цIаккха а лергдоаца Ленина гIулакх!

Даькъала хийла коммунизм!

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН

Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци йоаккхача, 1917 — 1922 шш. Советски Iаьдал оттадеча хьинаре дакъа лацарах Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце шовзткъе итт шу дизарца дувзаденна совгIаташ лулда:

СИЙЛАХЬ - ЙОККХА ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦИ ЙОАККХАШ ХЬИНАРЕ ДАКЪА ЛОАЦАШ ХИННАЧА КЪАЬНАЧА БОЛЬШЕВИКАШТА, КРАСНОГВАРДЕЙЦАШТА, ЦIЕЧА ЭСКАРЕИ ФЛОТЕИ БIУХОШТЕИ КОМАНДИРАШТЕИ, ЦIЕЧА ПАРТИЗАНАШТА, ПАРТИЙНИ, СОВЕТСКИ, ПРОФСОЮЗНИ, КОМСОМОЛЬСКИ ОРГАНИЙ, РЕВКОМИЙ, ВЧК-аи МИЛИЦЕИ БОЛХЛОШТА, ЧОН БIУХОШТА, ПРОДОТРЯДАШТЕИ 1917 — 1922 ШШ. СОВЕТСКИ IАЬДАЛ ОТТАДЕЧА КЪАЬСТТА БЕЛГАЛБАЬННАЧА РСФСР-е БАХАЧА КХЫЧА НАХАИ СССР ОРДЕНАШИ МЕДАЛАШИ ЯЛАРАХ ДОЛА

СССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР-е ГIОЛЛА
ЛЕНИНА ОРДЕН

Быстрицкий Виктор Александровича.
Галенская Анастасия Тихоновнайна.
Зармаев Адама Салаудина.
Терехов Тимофей Кузьмича.

ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН

Байсуркаев Байсуркъий Темирсолта.
Васильев Федор Дмитриевича.
Геримханов Доуна.
Дебор Петр Васильевича.
Дубинин Федор Михайловича.
Дымпер Адам Феликсовича.
Колосов Петр Степановича.
Кравцов Петр Ивановича.
Красовский Анатолий Ивановича.
Лизунов Федор Сергеевича.
Никаев Никай Махьмуда.
Пискунов Григорий Панфиловича.
Провоторов Николай Захаровича.
Садулаев Садулая Байсагура.
Сапралиев ГIамужа Килара.
Соболев Максим Васильевича.
Травкин Иван Гавриловича.
Умаров Джунаида.
Шестак Гавриил Никитовича.

КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА
БАЙРАКХА ОРДЕН

Ватолин Дмитрий Давыдовича.
Григоренко Григорий Федоровича.
Григоренко Иван Федоровича.
Крафт Евдокия Федоровнайна.
Севастьянов Александр Ивановича.
Филатов Сергей Петровича.
Ханиев Iаддала Махьмада.

ЦIЕЧА СЕДКЪА ОРДЕН

Андреев Александр Ипатовича.
Ануфриев Петр Андреевича.
Бабушкин Александр Васильевича.
Борозна Харитон Яковлевича.
Бузуркиев СаIадалий Султана.
Бунтов Павел Матвеевича.
Грантовский Эммануил Марковича.
Васин Георгий Кирилловича.
Дзауров Таташкий Джабраила.
Дмитриев Григорий Александровича.
Дробышев Василий Иосифовича.
Заярный Андрей Григорьевича.
Ильясов Шапшукий Золтройна.
Каменчук Климентий Тимофеевича.
Кардаильский Захар Андреевича.
Карманов Георгий Петровича.
Карчевский Лука Максевича.
Климов Михаил Андреевича.
Корниченко Захар Сергеевича.
Котиев Бибота Хьамида.
Кравченко Григорий Григорьевича.
Лапатин Василий Константиновича.
Ледяев Петр Павловича.
Льянов Инала Дибеца.
Малаев Малай Iаддалхалима.
Мазурин Онуфрий Михайловича.
Мальсагов Эльмарзий Мусайна.
Мальсагова Сулимана ПаьтIамата.
Моллаев Кагира Супьяна.
Мусайханов Мусайхана Каима.
Наконечный Алексей Васильевича.
Нарушкевич Виктор Иосифовича.
Нашаев Нашай Iумархьажа.
Обелинский Дмитрий Константиновича.
Панасенко Андрей Ивановича.
Перепаду Георгий Федоровича.
Поляков Григорий Васильевича.
Попков Михаил Петровича.
Попов Павел Федоровича.
Пшеничный Даниил Ефимовича.
Реутский Никита Митрофановича.
Саенко Григорий Тимофеевича.
Свищев Михаил Романовича.
Селимов Тибий Бека.
Селин Яков Михайловича.
Синельников Матвей Иосифовича.
Ситников Федор Антоновича.
Смирнов Александр Васильевича.
Старков Федор Васильевича.
Терехов Кузьма Миновича.
Харсиев Ювсапа Юнуса.
Целоев Чахке ИбрахIима.
Цифаров Семен Ивановича.
Шаповалов Петр Григорьевича.
Шевченко Николай Трофимовича.
Шестаков Андрей Яковлевича.
Эламбаев Абдул-Керима.
Янарсаев Закойна.
Ярмуш Дмитрий Петровича.
Ярошевский Григорий Васильевича.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ЯХА ОРДЕН

Алексеев Кирилл Петровича.
Антонов Петр Ивановича.
Базоркина СаIаддала Джанетайна.
Бовву Дмитрий Леонтьевича.
Быков Ануфрий Ивановича.
Володин Петр Семеновича.
Ездаков Семен Васильевича.
Римшу Фома Кузьмича.
Челомбия Михаил Семеновича.
Четвертков Петр Афанасьевича.

«ЗА ОТВАГУ» ЯХА МЕДАЛЬ

Абрамов Трофим Петровича.
Аушев Ледий ИбрахIима.
Аушев Марзбика Хьасана.
Волков Андрей Алексеевича.
Гайсанов Хьусена Аддал - Хьамида.
Голубев Никита Ивановича.
Горчханов Дубехьажа Мажита.
Гречихин Иван Артемовича.
Денильханов Iаддала.
Запорожец Мария Евдокимовнайна.
Зрожевский Георгий Марковича.
Идигов Идига Iийсайна.
Ильясов Шапшукъий Бориса.
Квашин Мефодий Михайловича.
Кожемякин Алексей Ефимовича.
Корытов Иннокентий Ильича.
Кочетков Дмитрий Васильевича.
Крестников Григорий Павловича.
Лесной Павел Васильевича.
Марьин Иван Ивановича.
Мейриев Татиpа Хьадиса.
Миронов Александр Дмитриевича.
Мусаев Iаддалхьаджена.
Мусаев Эмендий Халима.
Нефедов Арсений Васильевича.
Новиков Василий Климовича.
Плиев СаIаддала Темир-Султана.
Погосов Григорий Саркисовича.
Рафаилов Авсалом Натановича.
Романенко Иван Васильевича.
Сакалов Асланбека Мухтара.
Слюсарев Иван Григорьевича.
Тилик Михаил Иосифовича.
Ткаченко Сергей Дементьевича.
Ужахов Эльмарзий СаIадала.
Харкимов Хьаркима Исропила.
Хасуев Хасой Хусамата.
Хомкин Петр Ивановича.
Шакиров Керим Булатовича.
Шамсуев Баудина.
Шишацкий Алексей Степановича.
Шурупов Алексей Константиновича.
Эльджаркиев Эльбузура Iаддал-Вагапа.
Эльмурзаев Мухида.

«ЗА БОЕВЫЕ ЗАСЛУГИ»
ЯХА МЕДАЛЬ

Абадиев Илеза Асмана.
Абрамов Филон Ивановича.
Алироев Этий Нунуна.
Аникин Михаил Павловича.
Астапенко Яков Васильевича.
Бабичев Моисей Витальевича.
Бабкин Дмитрий Федоровича.
Баргаев Сайд-Хьасана.
Белогуров Трофим Васильевича.
Белозеров Петр Михайловича.
Берестовский Андрей Григорьевича.
Болдырев Василий Васильевича.
Болдырев Василий Григорьевича.
Борисенко Андрей Тимофеевича.
Бочкарев Радион Кузьмича.
Бузуртанов Эстой Япоша.
Галкин Андрей Георгиевича.
Глушнев Михаил Андреевича.
Гончаров Кирилл Николаевича.
Гордеев Алексей Федоровича.
Гречкин Федор Алексеевича.
Жеребятьев Николай Ивановича.
Жуков Иван Тихоновича.
Заиченко Афанасий Ефремовича.
Зверев Никифор Ивановича.
Зотов Владимир Васильевича.
Израилев Соломон Абрамовича.
Касьянов Сергей Прокофьевича.
Ковалев Тимофей Терентьевича.
Кожухарь Поликарп Ивановича.
Колодезнов Александр Устиновича.
Костоев ШаIипа Султана.
Куксов Канон Ивановича.
Кулаев Мамай Iаддала.
Кулиш Карп Прохоровича.
Курьянов Лазарь Григорьевича.
Лахов Алексей Михайловича.
Левченко Сергей Никифоровича.
Ляхов Борис Яковлевича.
Мадаев Лечийна.
Мазин Василий Ивановича.
Майсигов Солсбика Махьмада.
Макаев Маке Якъуба.
Мамакаев Мутуна.
Манторов Ермолай Леонтьевича.
Мархиев Сайт-Хьажий СохIипа.
Матузник Демьян Емельяновича.
Мизгиев Iабе Исраила.
Младших Николай Ивановича.
Морозов Василий Федоровича.
Мучаров Мучара Махьмада.
Низамутдинов Мингача.
Никифоров Иван Александровича.
Осипов Николай Яковлевича.
Оськин Иван Никитовича.
Павлов Захар Васильевича.
Пайзулаев Сатуна.
Панарин Роман Захаровича.
Пашаев Пашай Митара.
Поддубный Семен Тарасовича.
Пужелев Александр Евстафьевича.
Пушкарский Сергей Семеновича.
Рогов Андрей Петровича.
Ростеванов Александр Артемовича.
Сабиров Хакима.
Самоявцев Сафрон Николаевича.
Сапралиев БаIаддала Исраила.
Сафиулин Лутфуллу Сафиуллович.
Сидельников Федор Леонтьевича.
Скляров Иван Федоровича.
Сокологорский Еремей Петровича.
Столяр Айзик Хананович.
Теренин Алексей Георгиевича.
Федосеев Родион Федосеевича.
Хабунов Митрофан Ивановича.
Хамхоев Мунтхьажий Макшарипа.
Харитонов Николай Терентьевича.
Цвиренко Петр Васильевича.
Цинкаловский Николай Ивановича.
Шабанов Кору Алексеевича.
Шавшин Назар Андреевича.
Шаманский Петр Андреевича.
Шапченко Василий Федотовича.
Шишко Василий Игнатьевича.
Шнурников Михаил Кондратьевича.
Шпарага Матвей Никитовича.
Шуваев Иван Кирилловича.
Шульга Михаил Никитовича.
Шегунов Павел Тимофеевича.
Щеткин Кузьма Фадеевича.
Эльдарханов Коврой Ювсапа.
Яшин Григорий Алексеевича.

«ЗА ТРУДОВУЮ ДОБЛЕСТЬ»
ЯХА МЕДАЛЬ

Аверин Федор Фроловича.
Бобылев Михаил Евдокимовича.
Гусаков Федор Игнатьевича.
Ларюшкина Анисия Тимофеевнайна.
Надиров Алексей Еремеевича.
Парфенов Сергей Григорьевича.
Симонов Василий Яковлевича.
Филенков Георгий Алексеевича.
Шамсадов Гире Амакийна.
Якименко Сергей Павловича.

«ЗА ТРУДОВОЕ ОТЛИЧИЕ»
ЯХА МЕДАЛЬ

Войцеховская Домна Валентиновнайна.
Дедков Иван Ивановича.
Егоров Георгий Михайловича.
Елизаров Григорий Сергеевича.
Жаворонкова Евгения Ивановнайна.
Ищенко Ольга Михайловнайна.
Московская Клара Яковлевнайна.
Сморчков Деомид Константиновича.
Сырыгин Григорий Анисимовича.
Федоров Иван Николаевича.
Черняев Сергей Евсеевича.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
28 октябрь, 1967 ш.

СИЙЛЕ ХИЙЛА ТУРПАЛА БОЛХЛОЙ—

ДЕ ДЕЗАР ДУКХА ДА

Массехк ди даьлча советски халкъо а дунеи тІарча дерригача прогрессивни адамаша а белгалдоаккхаргда сийлахь-доккха цІей—социалистически паччахьалкхен 50 шу дуза ди.

Советски Іаьдала шерашка советски халкъа карагІдаьнна сийлахь-доккхий хІамаш къаьтта гуш да вай республика мехкдаьтта доаха промышленность дегІаахара масалах.

Революци ялалехьа Іалальмате вола хьала тІа яр Грозне мехкдаьтта промыслаш. Листеи порядок йоацаши яьгІа дахчаи вышкаш, мазуташа яьккха а амбарашцеи сангарашцеи аьхка а территори, заводашкара гІетташ урагІъухача зенерча хьажо бІехдаь фо, даим ювлаш цІераш, юв воаккхаш бола болхочун-мехкдаьттахочун къахьегам — уж яр капиталист-нефтепромышленник да а волаш хиннача мехкдаьтта промысла керттера белгалонаш.

Миска тІехьале яр капиталисташкара къонача Советски республикага кхаьча хиннар. Старогрозненски района мехкдаьтта тІоанаш тишленнеи хиво хьалдизаи дар. дукхх мехкдаьтта скважинаш бІехъеннаяр, хІаьта промысла боахам бокъонца бохабаь бар.

Іалальмате йоккхий халонаш эша а еш, боахам тишбенначеи моцал латтачеи хьалашка, мехкдаьтта промышленность йизза меттаоттайир Грозне мехкдаьттахоша. 1920 шера май бетта эксплуатаце дІаслар къаьхара 72 скважина, бурув теха керда 20 скважина яьккхар, хІаьта цу гІулакхаша торо елар мехкдаьтта сихха дукхагІа даха. 1923 шера эггара хьалха торо хилар капитальни гІиресаш хьалде ахча хьожаде, хьалъе йолаю керда объекташ, массанахьа а цхьатарра кийчъю мехкдаьтта промыслаш, хьалъю тоаенна болхлой поселкаш, больницаш, берий яслеш, клубаш, культура дворецаш Уж дерригаш гІулакхаш чакхдахар бахьан долаш Грозне 1924 шера даьккха мехкдаьтта эггара дукхагІа мехкдаьтта даьккхача 1917 шерарчул дукхагІа хилар.

Іалальмате боккха лоархІам болаш бар бурув деттара сухал лакхъяра баьржа къовсам. БоккхагІа йолча бурув деттача мастераша новкъостаьа Рябова, Тулаша, Цесара, Магомирзоева, Неголиева, Халжимурадова, Сальникова, кхычар шоай бІдганашка къахьегам дикагІа вІаштІехьа а боахаш, оборудованех мамогга дукхагІа пайда а эцаш, 1935 шерале бурув тохара коммерчески сухал 8.5-зза лакхйир ерригача «Грознефте».

КІоарггача Іилман ларда тІа оттадаь геологотохкама балхаш Нохч-ГІалгІайче боккьонца дегІааха доладаланзар Советски Іаьдала шерашка мехкдаьтта промышленноста национализаци яьчул тІехьагІа мара. Эггара хьалхара толам 1922 шера май бетта баьккхар. Старогрозненски майдан тІарча Дирача бер чу хьабийллар дукха мехкдаьтта доалла тІоа.

ДІахорча шерашка кхы а шерагІа, гравиметрии электроразведкеи юкъе а йолаш, кердагІа йола технологически средстваш юкъехухьаш дьржар геологотохкама балхаш. Геологически тохкамашта дІахо карагІдаьнна доккха хІама хилар 1933 шера МалгІабике мехкдаьтта доалла моттигаш хьаелларах. Мехкдаьтта запасий дукхалга диллача МалгІабика района перспективаш чІоагІа йІаьхий лаьрхІа яр, цудухьа Серго Орджоникидзе приказах тІадожадир 1937 шера бурув теха 100 скважина йоаккхилга. Халача хьала тІа шоаш хиннаболлашехьа а, йоккхача энтузиазмаца дІаболабелар мехкдаьттахой наркома задани кхоачашъе, хІаьта 2 шерал кІелигагІа йолча хана йоккха мехкдаьтта промысел а хиниа хьалъэттар МалгІабик. МалгІабикал тІехьагІа хьайиллар Грозненски районе мехкдаьтта лаккхара боарам дикка лакхбара аьттуи баьккха йола дукха а кхыйола мехкдаьтта доалла моттигаш.

Грозненски мехкдаьттахошта карагІдаьннарий лакха мах бир Советски правительства. 1918—1920 шерашка къулбехьеи-эрсий контрреволюцеиа духьала лоаттабаьча гера карарча къонсаме турпаленца дакъа лацарах, грозненски мехкдаьтта промышленность юхаметтаоттаярах Цеча Байракха орден елар грозненски пролетариата 1924 шера. ТІехьагІо, 1931 шера, хьалхара пятилетка ханал хьалха кхоачашъярах Ленина орден а елар «Грознефта».

Республика мехкдаьтта промышленноста доккха зе дир немецко-фашистски гІаьрахоица лаьттача тІемо. Балха юкъеръяьхар бІарча мехкдаьтта районаш, мехкдаьтта телаш хиина эзараш скважинаш сайцар, тохкама бурув детташ дацар.

Фашистски гІаьрахой КъилбаседаКавказа территоре тІара лелха ма бингге а мехкдаьтта промыслаш юхаметтаоттае болабелар Грозне мехкдаьттахой, юха а дІаладайр тохкама балхаш. Цу шерашка хьайиллар Ташкалински мехкдаьтта доалла моттиг, хІаьта из бахьан долаш паччахьалкхен преми елар грозненски специалистий группана.

Мезозойски тІоанаш дукха хана денз мехкдаьттеи гази лохаш тохкам бара перспективни лоархІаш хиннадоллашехьа а, царна тохкам белга юхадеттар уж сов кІоарга хиларо, геологически хьалаш чоалхане хиларо, эшшаш йола оборудовани ца хиларо.

Грозненски мехкдаьттахоша шоай низаш оарцагІдахарах кІоарга бурув детташ скважинаш яхара технологи дикка эргаьккха тоайир, чоалхане хьалаш аттача доахаргдола способаш лехар, хІаьта из бахьан долаш 1953 шера Тиркал дехьарча арен гІа бурув теха мезозойски тІоанашкара эггара хьалхара кІежаш тохийтар мехкдаьттага. Цул тІехьагІа денз цу тІоанашта чуйнна тохкам бе болабелар вай республике а. 1956 шера февраль бетта Карабулак-Ачалкхе районе мела тІерча тІоанашта бурув теха яьккхача № 16 йолча скважино эггара хьалхара мехкдаьтта кІеж техар. Мела тІерча тІоанашта тохкама бурув техар Тирка дукхагІа а, из бахьан долаш хьадийллар МалгІабик-Іаьлий-Юртара, Эльдаровера, Хаян-Кертера, БоргІанера, Старогрозненски, Октябрьски дараш санна дола дукха мехкдаьтта доалла тІоанаш. Мехкдаьтта доаллача цу моттигий мела тІерча тІоанаша хІана республике эггара дукхагІа мехкдаьтта лу.

Скважинаш технически дукхагІа кийчъяри бурув тохара технологи эргаьккха тоаяри белгалдоал дІахорча шерашка скважинаш дукхагІа кІоаргъяларца. Нагахьа санна бурув теха яьхача скважинай юкъера кІоагал 1920 шера 650 метр хиннале, 1930 шера — 1170 метрга, 1940 шера — 1530 метрга, 1950 шера 2875 метрга, 1967 шера — 4337 метрга кхаьчар из.

ХьатІадоагІача шера 3 скважина 6 эзар метри 1 скважина 7 эзар метри кІоарга бурув теха йоаккхаргъя «Грознефть» объединене.

Белгалдаккханза дергдац, «Грознефть» объединене гІолла бурув детташ йоаха скважинаш СССР мехкдаьтта доахача вокх районашкарчул дикка сихагІа кІоарглуш хиннилга.

Советски Іаьдала шерашка мехкдаьтта тІа-тІа дукхагІа даьхад Нохч-ГІалгІай чу. 1920—1921 шера национализаци яьчул тІехьагІа хьалхарча шерашца нийсдича мехкдаьтта дукхагІа даьхад 1931 шера 6,7-зза, 1965 шера — 7,5-зза, 1966 шера — 9,3-зза, хІаьта 1967 шера из дукхагІа доаккхаргда 11,2-зза. Цхьана лаьрхІача Краснодарски, Ставропольски краяшкарчул Дагестанерчул дукхагІа доах хІанз мехкдаьтта Нохч-ГІалгІай чу.

Советски Іаьдал латтача шерашка йоккха прогресс хиннай мехкдаьтта тІоанаш мукъадахара технологе даькъе а. Грозненски мехкдаьтта промыслашка шерра юкъехувл тІоанашта искусственни воздействи яра методаш, белгтала аьлча, контурал арахьеи контурал чухьахьеи хин низ тІабахийтар скважинашта гонахьа солянокислотни обработкаш яр. Хица тІоанаш дохадар, дукха кхыйола мероприятеш. ДІадахача шерашка грозненски мехкдаьттахошта эггара керттера карагІдаьннар — из да шоай гІулакх кІоаргга довзаш болча, чІоагІа квалифицированни болча специалистий, производстве довзача организаторий доккха эскар хьалкхедар.

Дукхача мехкдаьттахошта доккхий правительственни совгІаташ деннад, хІаьта новкъосташта И. Д. Олейниковна, С. С. Апряткина, С. Ш. Миндабаевна, А. Д. Катасоновна, Ф. Я. Колесниковна, М. Я. Паука Социалистически Къахьегама Турпал яха цІи еннай.

Нохч-ГІалгІайчен мехкдаьтта доаха промышленность дегІайоалалол боарамо «Грознефть» объединенена йиш хулийт укх пятилетке чоалханегІа дола декхараш кхоачашде.

Укх гаргарча шерашка мехкдаьтта дІахо дукхагІа даха лаьрхІал паччахьалкхен планах, пятилетка чакхйоалаш республике доаккха мехкдаьтта 1920 шерана нийсдича 15-зза совгІа дукхагІа даккха дезаш да. Цунга хьежжа дукхагІа йоаккхаргъя газ а.

Из кхоачашдара эша торонаш йолаш я, хІаьта Нохч-ГІалгІайчен мехкдаьттахой кхы а чІоагІагІа болх бе лаьрхІа ба уж декхараш а сийленца кхоачашдара.

В. СТАДНИКОВ,
«Грознефть» объединене керттера инженер.

КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

А. Шерипова цІерагІча Грозненски нефтемаслозавода партийни организаце ший беррига низ тІабахийтаб производственни декхараш кхоачашде завода коллектив оарцагІъяккхара.

Пятилетка хьалхарча шера план толамца кхоачашъяра тІаийца декхараш ханал хьалха кхоачашдир коллективо. Тlехника хьоккхамаш даьхар завода болхлоша укх шера 1-чеи 2-чеи кварталашка. Цу юкъагІа Ерригсоюзни социалистически яхье лакха хьоккхамаш дахарах СССР Министрий Советеи ВЦСПС Президиумеи карара кара тела Це байракхи хьалхара ахчан премии елар завода.

Социалистически яхьи коммунистически къахьегама болама халданза дегІаккхувлаш хьайоагІа завода коллектив. Укх шера май бетта хиннача коммунистически къахьегама ударникий слете белгалдаьккхар заводах «Коммунистически къахьегама коллектив яха» цІи тилла ихи шу дизаэ. Производственни балха тІа санна, общественни балха тІа а камаьхала юлларах завода коллектива из цІи дІахо а лелае бокъо хилар чІоагІдир. ХІаьта укх шера сентябрь бетта РСФСР Министрий Совета соцамах Октябрьски революце турпала Асланбек Шерипова цІи еннай завода.

Уж йоккхий цІераш сийленца лелаергъл завода коллективо.

Укх шера 3-ча квартале а халданза къахьегама овсарле лакх а еш, тІагІертта болх баьб коллективо. Цудухьа йиллача хана хьалъяь ца йоалаш йисача Л-35-11/300 яхача установка нилаца де дезаш хиннар метта а оттадеш, еррига продукци арахецара план кхоачашъе вІаштІехьдаьннад.

Сийлахь-боккхача Октябра 50-гІа шу дизара яха майоагГІа накъаяхара къовсам а лоаттабеш, эггара дикагІдола производственни хьоккхамаш даьхад нов. Горьковой начальник волча XXIII партсъезда цІерагІча № 40 йолча установка коллективо. Цо 10 октябре кхоачашъяьй план, хІаьта цу хана денз ноябрь бетта чотах болх беш хьайоагІа из. Цу установка производственни планаш кхоачашъечеи продукце дикал тоаечеи доккха дакъа лаьцад нн. Акимова, Гумерова, Наумова, Петрова, Татаева, кхычар. Иштта дика хІамаш карагІдийннад 1-ча цеха ерригача установкай коллективашта а. Цу цеха коллективо 26 сентябре кхоачашъяьй 10 бетта план. Цун хьалхалатта коллективаш я Каплан начальник йолча № 19 йолча установка коммунистически къахьегама коллективи нов. Беглярова начальник волча № 39/6 йолча установка коллективи. Цу установкай дикагІоал производственникаш ба нн. Дорошенко, Супрунов, Величко, Афанасьев, Абубакаров, Черник, кхыбараш.

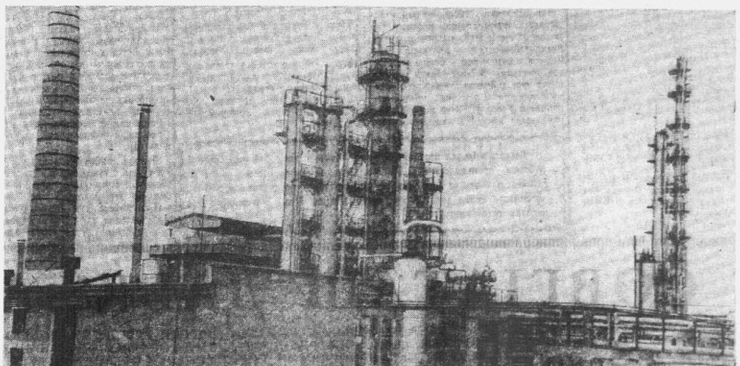
Цхьабакъда, Октябра 50-гІа шу дизара дола эггара дикагІдола совгІат хилар Л-35-11/300 яха установка болх бе йолаялийтарах. Октябрь бетта юххье йолаялийта, вІаштІехьъяккхара балхаш долаь из установка лоацача хана проектни боарамга дІакхаьчай. ХІанз цу установка низ кхыметтел проектничул а лакхагІа ба, хІаьта цо планал совгІа дуккха а тоннаш лакха октанови бензин а тел. Из установка хьалъечеи болх бе йолайолийтачеи хьинаре къахьийгад коммунисташа нн. Гилледева, Ординцова, Курпилянске, Низовске, дукхача кхычар. Из болх бе йолаяларах завода коллектива торо хилар 10 бетта план кхоачашъе а Октябра 50 шу дизара даха доагГІача тайпара накъадаха а.

ХІанз завода коллективо, крекингистий инициатива хьал а лаьца, шоаш тІаийцача декхарашка юха хьажа а хьежа. Советски Іаьдала 50-гІа шу дизара сийленца накъаяхеи пятилетка шоллагІча шера план а ерригa ихе шера план а ханал хьалха кхоачашъеи лаьрхІа лакха социалистически декхараш тІаийцад.

Уж декхараш кхоачашдара беррига низ тІабохийтаргба завода партийни организаце а ерригача коллективо а.

Е. ЕФИМЦЕВ,
А. Шерипова цІерагІча Грозненски нефтемаслозавода партийна секретарь.

Сурта тІа: Л-35-11/300 установка.

ТХО МИЧАРА ДІАДОЛАДЕЛАР

«Красный молот» яхача завода цехий коллективашта юкъе Октябра сийна вьржача яхье пхезза котъяьннай тха цеха коллектив. Цо заводе эггара хьалха рапорт делар нийс бетта программа кхоачашъярах. БоарамагІа болх бу цехо, дукха пайда бу. Ер шоллагІа шу да планированеи экономически стимулированеи кердача системах болх бу.

Мичара дІадоладелар тхо боахама реформа юкъеяккхаьа? Массехк шера кийчо йир цехо цу лоархІамерча гІулакха. Оаха дика кхетадора, нагахьа санна технически организационни гІулакхаш хІанзарча боараме ца хуле, цеха болх тоабулургбоацилга. Иштта хьахилар тха, цул тІехьагІа ерригача общественни организацешца йийца а йийцар, цеха реконструкци яра план.

План чакхъяьккхача торо хилар цеха металлах яь оатхалаш дукхагІа арахеца. Укх тІеххьарча шерашка 70,5 процент лохбеннаб уж арахецара боарам, хІаьта къахьегама овсарле — 20 процент. Из бахьан долаш, хІора производственника алапи 20 процент хІана денначдац аьнна лакхденнад. Цхьа тонн оатхалаш хьаярга дІабода мах 16 процент лохбеннаб. Капитальни вложенеш тІа а це тохаш цех кхы шер а ца еш шоаза совбаьккхар цеха проектни низ.

Уж толамаш даьхад производство цахаддаш технически эргайоахаш тоаяри къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбаьккхари бахьан долаш.

Тха цехе вІашагІъеллай бІарччача участкаштеи оборудованенеи реконструкци яра проекташ увттаеш йола конструкторски группа. Эггара хьалха тхо гІерт мехка хьалхалаттача предприятешкара е технически литература тІара керда мел дар юкъедоладе. Керда техника юкъеккхувлара лаьрхІа вІашагІъеллай оаха слесарий бригада.

Чакхъяккха езаш йола моллагІа мероприяти оахош кийчъялехьа цун экономически эффективность мел хургья, цунга дІадахийтар мел ха ялалехьа юхаметтаоттаргда хьож тхо. Нагахьа санна дІадодар дукха деца, цеха накладной расходий чотах дІаязду оаха из.

Производство технически эргайоахаш кхо лостам ба: цаІ прогрессивни технологи юкъейоалаяр, шоллагІбар — кхоачамбоацараш дІадахар, кхоалагІбар — къаенна оборудовани хувцар.

Оаха дукха хІама даьд, хІанз а ду къахьегама овсарле лакхъяра балха наькха материальни безам тІабахийтара. Цхьаяраш «гІойле» йолаш а вожаш «гІойле» йоацаш а хулар тха расценкаш, цу расценкашка хьежже яздора хІара болхлочоа къаьст-къаьстача балхех ахча. «ГІойленагІа» бола болх фу даь хоржаргбар-хьогІяхаш хулар хІаравар. Нагахьа санна моллагІча цхьан участке миччa баьханах Іайна а лоаладаь металл Іайча, цун бала болаш саг хилацар — ше кхоачашъяьча операцех мара ахча эцацар цхьанне а. Къахьегам цу тайпара вІаштІехьбаьккха хилар тхона мегаш дацар.

Тхоайла дага а даьнна, оаха лаьрхІар еррига технологически процесс операцешта екъа а уж кхоачашъелга къаьст-къаьстача бІарччача бригадашта тІадилла а. ЧІоагІа лоархІаме дар коллективашта керте оттаргбола нах хьехаржар. Эггара аттагІа йола решени корайир цу деша: болхлоша шоаш хорж бригадир. ХІанз шиитта бригада я цехе. ХІаране къахьегама мах бригада членаша шоаш телаш йолча условни разрядех уттабу.

Хьаяь яьннача продукцега хьежжа къахьегамах мах телаш йола цу тайпара бригадаш вІаша-Ійоккхаро кходамболлаш йола влияни йир лоаладаьча металлах хан-ханнахьа оатхалаш арахецарай къахьегама овсарле лакхъяраи. ХІанз, производства эффективность, арахецача продукце дукхали дикали къахьегамах мах телара бустам а хинна дІаэттача хана, из чІоагГІа лоархІаме да. Кхы цул кІезигагІча лоархІаме дац хІамай кхом беш, масса хІаманга йоакхонца бІарг локхаш хургболча уйланца нах хьалкхебар а. Духхьала хІаман кхом беш тхо хилар бахьан долаш вІаштІехьа ма даьннадий тха юбилейни шера 180 тонн коача болат кходе а цун чотах планал совгІа 100 тонн оатхалаш хьае а.

Технически прогресс дІахо дегІа а кхувлаш, юбилейни шера оаха дукха керда хІамаш юкъедоаладаьд, цу даькъе дробометни камера, лоалаяь келаетташ йола оатхалаш кепаетташи хьайоахаши долча балхашта яь механизаци а йолаш бола къаьстта ший тайпара голитовочни берда. Реконструкци е йолаяьй лаьтта кийчдеча отделенена. Хьалъяь йолаш патт эстакада. Лакхача давленеца фонтанни арматура задвижка корпус лоалаль хьаелга карадерзадара даькъе чІоагГІа аьттув баьннаб творчески уйлан. Алхха цу цхьан мероприяте йиш хилийтар 76 эзар сом ахча кходе.

Цхьа шуи ах шуи да кердача тайпара оаха болх бу, тоъал опыт Іоаяьй. Цудухьа хоза хет цунах доала беркат гуччахьа долаш. Деза цІей тІакхоачаш кхоачашдаь яьннай цехе коллектив Советски Іаьдала 50 шу дизара сийна тІаийца декхараш. Лоаладаьча болатах оатхалаш еча цеха коллектива, коммунист Лукьянцев Василий керте латтача Сийлахь-боккхача Октябра 50 шера цІорагІча бригада хьоккхамах, къахьегама вахте латташ хьаенай хІанззалца. ДІахойодача хана керда къахьегама совгІаташ кийндергда Даьхенна.

Л. ГАФТ,
«Красный молот» завода болат лоаладеча цеха начальник.

50 ШЕРА ХИННА ХУВЦАМАШ

Капиталовложени. Советски Іаьдал латтача шерашка вай Нохч-ГІалгІай республикерча халкъа боахамга дІадахийта ахча 2112 миллион сом да. Из хул хьалхарча пятилеткаех Российски Федераце халкъа боахамга дІадахечох ах миссел хІана дац аьнна. Духхьал 1950-ча шера денз 1966 шерага кхаччалца республике хьалъяьй 84 йоккхий предприятеши производстваши. Царна юкъе я Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоакиха завод, Грозненски химически комбинат, Карабулакски газобензинови завод, Новогрозненски теплоэлектроцентраль, «Электроинструмент», «Электроприбор», медицински инструменташ ю, кхачан машинаш ю, Шаьлара шекар доаккха заводаш, кхыйола предприятеш.

Советски Іаьдал даьнначул тІехьагІа хьалъяьй керда городаш МалгІабик, Гудермес, Назрань, Аргун, болхлой поселкаш Горагорски, Новогрозненски, Карабулак. Иштта хьалъяьй шиъ лаккера дешара заведени — Грозненски мехкдаьттаи Нохч-ГІалгІай педагогически институташ, дукха техникумаш, школаш, больницаш, поликлиникаш, кинотеатраш, санатореш, берий бешамаш, кхыйола учреждени.

Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом чакхбаьнначул тІехьагІа хьалдаьд вай республике 4403,1 эзар квадратни метр нах чубаха цІенош. Городе хьалъеш латт театра лаьрхІа здани. Дукха гІишлош я республике хІанз хьалъеш латташ а.

Хими. Революци хилалехьа химе продукци хьаяцар Нохч-ГІалгІайче.

Советски Іаьдал латтача шерашка эза-йоккхача индустре керттерчарех цхьа дакъа а хинна дІаэттай химически промышленность вай республике. Город Грозне хьалъяьй йоккха химически комбинат. Советски Іаьдал латтача шерашка химе продукце боарам 964-зза лакхбеннаб.

БУРУВ КІОАРГІУШ ЛАТТ

Юбилейни декхараш тІа а нийца болх дІаболабьача хана шек дувлар тхо, уж тхоашта кхоачашдулургІдц мотташ: доккхий дар уж, цу тІа лаьттанцара болх атта мичаб. Тха болх боазачоа мара ховргдац, 4—5 километр кІоарга бурув тоха мел хала да.

Бакъда, Советски Іаьдала 50 шу дизара сийна яьржача яхьо, айденнача хьинаро ший никъ лехар. Хьалха оаха чІоагГІа бІукъожабаьча халонех атта лоархІадора. чІоагІбелар коллектива баргІ. Кхыча тайпара хила йиш а яц цу гІулакха: еза ха ма йиш ер.

Иштта масса вола саг оарцагІа а ваьнна дІадоладелар оахош денна дош кхоачашде, хІаьта дика ка а яьлар тха. Укх шера тха бригадо бурув а теха дІаеннай № 74 йола скважина. ХІанз из санна дукха мехкдаьтта луш скважинаш кІезига я тха конторе. Ханал хьалха дІаелар оаха из промышленноста. Цул тІехьагІа тха бригадага бурув тоха хьаелар № 153 йола скважина. 5000 метр кІоарга хила еза из. Цхьаккха а иштта кІоарга скважина яц хІанз еригача Карабулаке. Из бехктокхаме декхар кхоачашде тхона тІадиллар.

Болх дІаболабир оаха май бетта тІеххьарча деношка. Дика кийчо яьр оаха, ший декхар дІадовзийтар хІаранена, тхоайла дагадаьлар. хІана аьлча зІамига а гІалат даьлча доккха зе хул бурув деттача.

ХІара денна лакхлуча къахьегама темпаца бора болх. КІалхара тІоанаш теда доладелар бурув. Графиках станока бетта норма 210 метр йолча оаха бурув тохара сухал 600 метрага дІакхоачайир.

Бригаде болх беш вола 30 саг цхьанне санна къахьегаш, шоай къахьегама овсарле лакхъеш, пайда барбола оагІонаш лехаш ба массаза а. Болх кхеххаш, айденнача хьинарца беш хилча творчество а юкъейоад.

Цу лотаеннача социалистически яхьа сийго дукха керда хІаха дагадохийт бурувдеттарашта. Хьалха скважине Іочуйохийта турба кара дІатІаяхьа езар из дІатІахьовзаеча. Тха слесараша Руднев Викторей Пишкин Николаеи цхьа ший тайпара приспособлени йир уж дІатІакхахьа. ХІанз чІоагІа атта ба из болх, кІезигагІа хало хул наха.

Цкъа болх оахь беза хало духьалъяьлар тхона: скважина раствор юха яратура йолаелар, Іочуэшар мельтто. Цунна меттел ше долча тайпара ер оаха, гІала бурув тоха доладелар. Вокх пласта тІа ІотІакхалча юха а сецар. Цига чІоагІа эшаш хилар гематита маркхал. Цу тайпара тха торо хилар 5000 тонн утяжелитель кхое. Тоннах 11 сом лаьрхІача из мел ахча да ховргда. Уж я тхо кхомбе ховш хилара лараш. Цул совгІа фелал чІоагІа эшаш болх а ба тха бар.

Тха коллективо мишта къахьег, укх юбилейни шера шоаш денна дош мел бехктокхаме лоархІ ховргда укх даннешка, тха балхага хьежача а. ДІабахача сентябрь бетта тхо декхарийла дар скважина 150 метр бурув тоха. Из болх оаха чакхбаьккхар диззача 10 дийнахьа. Шоаш иштта сиха болх беш бицлац бурувдеттараш бе безача пайдах а. Духхьал октябра хьалхарча пхе дийнахь коллективо кхойир 1700 сома маьха материалаш.

ХІанзлехьа 2500 метр хиллал кІоаргденнад тха бурув. ТІехдаьннад из халагІа, чІоагІагІа долча майкопски пласташта. ХІанз оаха бурув деттар лакхехьара мел яха отложенеш я. АттагІа я уж. Бетта 1000 метрага дІакхоэч тхо. Ханал хьалха мехкдаьтта дала йолалургья скважина. Со цох тийша ва, хІана аьлча говза, опытни кулгаш да из болх бераш.

Со се бурув деттача болх беш вола ткъаь цхьоалагІа шу да. 10 шу да Коломийцев Николай Игнатьевича бурильщика каска тІатилла. Иштта дукхача хана денз болх беш хьабоагІа Галушко Николай, Фролов Геннадий, кхыбараш.

Баьнна боагІа сийрда малх санна доагІача вай Іаьдала 50 шу дузача наха ираз деннача доккхача цІейна доагГІача тайпара накъадахара цхьаккха хІама кходергдац оаха.

А. ТЕСЛЕНКО.
Карабуланерча № 153 йолча бурови мастер.

Сурта тІа: мастер А. Тесленко керте латта бригада. И. ПЛИЕВА сурт.

ДЕНАЛЕ КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕРИЙ!

МАССАНАХЬА КХАЬЧАЙ ЭЛЕКТРИЧЕСТВО

1921 шера VIII-ча Еррироссийски Советий съезде тІайийцар ГОЭЛРО план. Съезда делегаташта хьалхашка хьалтехад Россе доккха карт. Цу тІа тайп-тайпара бесаш долча гІозарилгашца белгальъяьхай электростанцеш хьалъергйола моттигаш.

Россе карта тІа оттадаьча гІозарилгех цхьаннена кІал латт йоазув: «Моттигера Грозненски Іанара низа установка». Тахан Грозненски ТЭЦ № 1 я из. ХІаране 5 эзар киловатт низ бола юххьанцара ши агрегат болх бе йолайлийтар 1929 шера. Цига оттаяь оборудовани немецки яр, хІана аьлча, кІезига дегІаена хиннай цу хана дай-мехка энергетически машиностроении электротехнически промышленности.

Грозне дегІааха йолаелар мехкдаьтта промышленность, цул тІехьагІа тІаьеттабала баьлар Грозненски ТЭЦ-а низ а. 1951 шерале 8,7-за лакхбелар из. 1952 шера энергетически оборудовани оттае йолайир № 2 йолча ТЭЦ-а кердача станце. Цу тІа а цу ханале укхаза юкъейоалае йолаялар лакхача давлене керда экономични дай-мехка оборудовани.

9 шера 12-за дукхагІа хилар № 2 йолча ТЭЦ низ, цул тІехьагІа, 1961 шера Къилбаседа Кавказе эггара йоккхагІа йола электростанци а хинна дІаэттар из.

Грозненски электростанцеша Нохч-ГІалгІай республика электроэнергеца Іалашъяь ца Іеш, электроэнерги гелар вожарашха йолча Дагестана, Къилбаседа ХІирашкахьена, Ставропольски крайна мел эш.

1966—1970 шерашка СССР халкъа боахам дегІабоалабара пхе шера планах йолча КПСС XXIII-ча съезда Директиванашка оттадаьд 64—66 млн. киловатт низ бола керда мощносташ болх бе йолайолийтилга.

Пирсаш хьалдара масштабаш мел йоккха я ховрга Нохч-ГІалгІайченга хьежача а: 1966 шера болх бе йолаялийтай хІанзара лакхара давлене оборудовани чуоттаяь № 3 йолча ТЭЦ-а хьалхара агІа. Укх гаргарча цхьан-шин шера хьалъе йолаергья хьалхара цхьа агІа а Грозэнерго хІанзарча ерригача электростанцей миссел низ болаш хургйола Гудермесски ТЭЦ.

ХІанзле а чІоагІа дегІаена энергетика я Нохч-ГІалгІайчен: хІара вахача цхьан сага лоархІаш электроэнерги яккхарга диллача Францел, Итален хьалхалатт из. ХІанз Нохч-ГІалгІай чу шера йоаккха электроэнерги 1913 шера ерригача пачхьа Россе йоаккхаш хинначул дукхагІа я.

50 шера яьккха электроэнерги мел дукхагІа хиннай хьахьокх укх цифраша:

дерригача дунен тІа	35-за
США	— 24-за
СССР-е	— 215-за
Нохч-ГІалгІай АССР-е	900-за

Электроэнерге совнагІа, тха система мехкдаьтта чакхдоахача заводашта эшача Іанарен дІайхача хи хьисапе дІахец йІовхала энерги а. ДІахецача йІовхала энерге дукхалга диллача Советски Союзе 12-гІа моттиг лоац цо.

50 шу хьалхагІа вІалла дага а дохаргдарий цІагІа чудоагІаш дІайха хий, холодильникаш, барзкъаш лутта машинаш, телевизораш хургъя аьнна? ХІанз хила йоагІаш йола хІамаш санна лоархІ вай уж. Цхьаккха моттиг яц энергетика юкъе ца йоагІаш.

Квартире свет хьалсага эттача, из лота ца лой цецдоал вай, иштта кІоарга сага вахара юкъенай электроэнерги.

Заводашта тІа-тІа дукхагІа низ эшаш хиларо энергетикашкара дІадийхар чухьара кхоачамаш лохнага. № 2 йолча ТЭЦ-е шин турбинана реконструкци яреи морально къаеннача турбинашта метта кердаяраш оттаяреи чотах 17 эзар киловатт лакхъаьб станце низ. № 1 йолча ТЭЦ-е яьшта реконструкци яр бахьан долаш котельнера КПД 3 процент лакхъяьй, 130 эзар сахьат лакхъяьй къахьегама овсарле. хІаьта из бахьан долаш керда цхьа яй оттабе безанзар.

ДІаоттаьча оборудоване низ совбахарца цхьана производства экономика а теркалйора энергетикаша.

Цун керттера хьокхам ба дІахецача энерге цхьан единицана лоархІаш дІайода йоаго хІама. 1966 шера «Грозэнерго» гІолла лаьрхІача 327,6 грамм хилар из, вешта аьлча 1946 шерарчул 221 грамм кІезигагІа.

1966 шера Советски Союз бІарчча хьаийцача дІахийцача киловатт-сахьата лоархІаш дІаяха йоаго хІама 400 грамм гаргга хилар. Цу хьокхама СССР энергетикан электрификацеи Министерстве хьалхарча моттигех цаІ лаьцар «Грозэнерго» система.

Цхьабакъда, дика хьокхам из цаІ хинна Іац цар. «Грозэнерго» предприятешка шерра юкъекхухь технологически процессашта ю автоматизаци. Автоматизаци яьй яь кІал цІи йоагаяр, яь чу хий деттар, йІоахъеннача Іанара температура нийсъяр, хинна дазраци яр, кхыяраш санна йолча процессашта.

Автоматика юкъейоалаяро йиш хилийтар цхьан дежурне бІарг локха зена шерье. Нагахьа санна 1960—1965 шерашка агрегатага хьожаш шиъ, кхоъ саг хиннавале, хІанз цхьа машинист мара вац 2—3 яьга е 2—3 а кхыметтел 4 а турбогенераторага хьожаш.

Цу дерригача хьокхамашта Главкана чуйоагІача ше санна йолча ерригача системашта юкъе эггара дикагІа толам баьккхаб «Грозэнерго» система. Аьлча кхоачам ба, масала, № 1 йолча ТЭЦ-е 1951 шера 479 саг болх беш хиннача метте хІанз из болх беш 221 саг мара ца хилар. Цу станце Советски Союзе эггара хьалха дІадела а даь тІахьожаш саг а воацаш, укх ялх шера болх беш ба яй.

Вай республика электростанце низ совбалар бахьан долаш сихача темпашца йІаьхлу дІайолхаш йола электрически сеташ а. 1964 шераца нийсйича 6-за совгІа йІаьхъеннай уж.

Нагахьа санна 1950 шерага кхачалца электроэнерги керттера дакъа 20 киловатт напряженеца лехкаш хиннадале 1950—1956 шерашка цу ерригача сетий напряжени 35 киловатт хилар. Из бахьан долаш йиш хилар йолаш йолча электропередачай низ, керда яраш хьалъе ца езаш, шозза гаргга лакхбе.

Промышленность чІоагІа дегІахьарон энерги алсамъяларон энергетикашта тІадожадир 35 киловатт-сахьат напряжени йолаш хиннача линешта реконструкци яреи кердараш хьалъяреи чотах 110 киловатт йола напряжени шерра юкъекхахьа.

Укх тІеххьарча пхе шера 110 киловатт напряженега яьккхай 5 подстанци, 125 километр лини, хьалъяьй 8 подстанции 120 километр линеши.

Алхха цу подстанцешка оттабаь трансформаторни низ боккхагІа ба энергосистема ерригача подстанцей 1950 шера хиннача низал.

Электрически сетий коллективо боккха болх баьб электроэнерге дикал лакхъяр, патребителашта тешамеи нахаллаши электроэнерги лоаттаяр духьа.

Укх тІеххьарча шерашка овлангара дена хувцаденнад вай республика юрта боахама электрификаци елг. электрически сеташ кхозза совгІа 1961 шераца нийсйича юрташкара йІаьхъеннай (1800 километрагара 5700 километрага кхаччалца). Шера дІахецаш йола электроэнерги 64 миллион киловатт-сахьатагара 160 миллион киловатт-сахьатага кхоачаш дукхагІа хиннай.

Республика колхозашеи совхозашеи электроэнерги шерра юкъекхухь хьайбай боахамерча кхо тІара оаллхазараш лелладеча, кхашкарча балхашта электромеханизаци яра.

Сунженски района «Победа», XIX-ча партсъезда цІерагІча, «Путь к коммунизму» яха колхозаш, № 15 № 1, № 2 йола совхозаш, кхыдараш санна долча хьалхалаттача боахамашка электричествах пайда эц электричествацa доахан деттача, доакъараш дІадехкача, кхо арадоахача, кхыдола балхаш деча хана, хІаьта из бахьан долаш йиш хилар цхьа центнер шура яккхарга дІабода къахьегам 3-за, цхьа центнер хьакхий дулх даккхарга дІадодар — 10-за, эзар фуъ даккхарга дІадодар — 6-за кІезигде, и. кх. дІа.

Юртара вахар эрградаьккхад электрически энерге. ЦІагІа чукхаьчай радио, телевидени. Массе тайпа электрически приборех пайда эц юрташка бахача наха, хІанз городашка миссел хоатташ я уж юрташка а.

Шоаш баьча балха итогаш ец, энергетикаш гІадболх даьхача толамашта. Даьр дукха да хІаьта дІахо де дезар кхы а дукхагІа да. 1970 шера юрта бахача наьха хІара цІагІа Ильича лампилг йоагаргйолаш юрташка нах мел бахача моттигашка электрификаци чакхъяккха еза. Юрта боахама производства дукхача доакъошка саго кулгаца деча халача балхашта метта электричество дІаоттаргйола гІулакх вІаштІехьдаккха деза.

Грозненски энергетикаша иштта дерригІа кхоачашъю Советски мехка электрификаци ярах йола ленински идеяш.

С. УВАРОВ,
«Грозэнерго» яхача энергоуправлене керттера инженер.

АЙДЕННАЧА ХЬИНАРЦА

Цхьей хьатІакхоачаш наьха дегаш гІоздахара дукха къахьийгар «Художник» яхача Грознерча фабрика коллективо. Хоза, дика, маьшша кхалнаьха корталеш, йовлакхаш, кхыйола хІамаш хьайир Октябра юбилея сийна яхье баьнача къахьегамхоша.

Куро гІа баха йиш йолаш я фабрика коллектив демонстраце. Паййна хинна декхараш гаьнна тІехкхоачашдаьд. Цар лерхІаш дар итт бетта план, 25-ча октябре кхоачашъе, хІаьта хьинаре къахьийгача фабрика коллективо цу ханна кхоачашйир цхьайтта бетта задани.

Яхье хьалхалаттача коллективашта юкъе ба ни. Лаув, Краков, Чегунов керте латтача цехий болхлой.

Укх юбилейни деношка фабрика коллектив эттай пятилетка шин шера план ханал хьалха кхоачашъяра къахьегама вахте, Кремлистий болам хьал а лоацаш цар тІайийцад керда лакхара декхараш.

М. МАКВАЛА.

50 шера хинна хувцамаш

«ІАЬРЖА ДОШУВ». Нохч-ГІалгІай АССР вай мехкарча мехкдаьтта районех къаьнагІчарех цаІ я. 1913-ча шера хІанзарча Нохч-ГІалгІай республика територе тІа даьккха мехкдаьтта 1208 эзар тонн мара яцар.

Советски Іаьдал даьнначул тІехьагІа вай республике хьахиннай йоккха мехкдаьтта доаккха промышленность. Тиркеи Шолжеи довкъошка мехкдаьтта доаллa керда дукха моттигаш хьайийллай.

ХІанз мехкдаьтта даккхара даькъе яхлагІа моттиг лоац вай мехка Нохч-ГІалгІай республико. 1967-ча шера планах вай республике даккха лаьрхІа мехкдаьтта 13,5 миллион тонн я, из хул Октябрьски революци хилалехьа республике доаккхаш хинначул 11,1-за, хІаьта 1913-ча шера ерригача Россе доаккхаш хинначул 3,2 миллион тонни дукхагІа.

Пятилетка чакхйоалача хана шера доаккха мехкдаьтта 17—18 миллион тоннага кхоачаде лерхІ мехкдаьттахоша.

МАШИНАШ Ю 19 ЙОККХА ПРЕДПРИЯТИ Я. Октябрьски революци хилалехьа хІанзарча Нохч-ГІалгІайчен територе тІа йоккха йоацаш цхьа чугунно-литейни котельно-механически ши завод мара яцар.

ХІанз вай республике машинаш ю, металлообрабатывающи 19 завод я. Цар арахец грязеви насосаш, цементировочни агрегаташ, тракторашта тІехьаювза техника, трансформаторни радиостанцеш, электросверлилкаш, медицински инструменташ, кхыйола продукци.

Машинаш яреи металлообработкаи продукце боарам Советски Іаьдал даьнначул тІехьагІа вай республике эзарза совгІа лакхбеннаб. ХІанз машинашъер вай республикерча промышленноста керттерча доакъоех цаІ да.

Вайнаьха мехкарий — мехкдаьтта доаккхача

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ХЬА, ТАМАРА!

Мехкдаьтта доаккхача городе вахаш йола саг из миашта доах ховш хила веза, яхаш дувцар Газгиреева Тамарас ше деша ягІача хана. Школе йодаш а чуйоагІаш а бІаргагора цунна уж вышкаш ягІача лоамаш тІа бувла низ бола нах.

Ше йоккха а хинна 10 класс яьккхача институте деша яха сихъяланзар Тамара: хьалхагІа къахьегама, вахара «институт» яккха лаьрхІар цо.

ХІанз районе цІи хезача кхоалагІча промыслерча Тебоев Суламбика бригада замерщица я из. Укхаза гучаювлаш латт цунна мехкдаьтта доаккхарий къайленаш. ЗІамигача коллективана гучадаьннад Тамара мехкдаьттацара болх безаш йолга, цудухьа массава а нийча ва цунна новкъостал де, дІахьеха.

Хьанна хов, цхьа-ши шу доаллаше а мехкдаьтта институте преподавателашта хьалхашиа Тамарас ший сурт тІадола экзаменационни лист Іоюллий а.

МАШИННО-СЧЕТНИ БЮРО ОПЕРАТОР

Дика пандар локкхача йиІий дараш санна ловз Цечоева Любай диткъа пІелгаш Іилма тІеххьара говзал тІаяхийта хьаьвча счетни машина тІа. Еррига а цун кара я из, цунга ладувгІ цо.

Бехктокхаме болх ба Любай бар. Дийнахьа дукха каьхат яду МалгІабикерча мехкдаьтта доаккхарана, цар тІара цифраш дагарьяь варгвацар. Нефтепромысла управлене машинно-счетни бюро хьайоагІа уж. Палат ца йоалаш уж ший машинах чакхъяха еза оператора Любай. Атта операци яц, хІаьта а Любай тешамерча кулгаша дилла а нийса болх байт машинага.

ШИЙ БАЛХАХ БЕЗАМ БЕННА

ХІара денна чоалхане оборудовании материалаши тІайола дукха низ бола машинаш ух МалгІабике. Уж чехина йоассаяр, цар тІара дар фу «товар» да хьажар, из промыслашта, бурув деттача конторашта ханнахьа дІадекъар чІоагІа лоархІаме гІулакх да.

МоллагІа волча сага булургболаш бац из болх. БІарг ира болаш, фийла, дийша хила веза цига водар. Эсмурзаева Манка цу гІулакхах юхаувзаяла ца езаш я. Мехкдаьтта техникум чакхъяьккха ера из хІанз ше болх беш йолча мехкдаьтта-промыслови управлене товароведалла болх бе.

— Дика болхло я Манка, — йоах цох снабжене отделе начальника нов. Тебоева, — цІаккха а ер харцахьа да хьа аьнна шийх бехк баккхийтабац цо.

Чуйнна къахьегаш, ший професси езаш я из. Цудухьа ший балхах кайоал цун. Цхьаннха кхоачамбоацар чакхдалац цун бІарг ца кхеташ.

ДЕРРИГА А КЪАХЬЕГАМХОЙ ДУХЬА

ХІамаш тега Нохч-ГІалгІайчен промышленность хьахила йоласкнай 1932 шера, хьалхарча пятилетка тІеххьарча шера. № 1 йола хІамаш тегача фабрике хьалхарча бегташка болх беш 10 саг мара вацар, когаца кхестаю хІамаш тега машина 3 яр, барзкъашта етта 3 аьшки уж йІоахъеш цхьа примуси мара яцар. Къаьст-къаьстача наха лаьрхІа дола дерригa бІарчча барзкъа цхьа саго тегар.

Мехкдаьттахошта эшараш диззагІа кхоачашдара а заказаш ханнахьа кийчдара а шерье йолайир хІамаш тега фабрикаш. Горисполкомо яьча решенех 1933 шера Револющe проспектагІарча 5-ча жилстроительстве дІачубихьар фабрика. Эггара хьалха ялх агрегат оттайир фабрике, цар гІа болх беш 101 саг вар.

Дуккха халонаш ла йийзар фабрика коллектива хІамаш тега промышленность юхаметтаоттаяьчен дегІаккхийлачен шерашка. Цу хана тоьал торонаш йолаш бацар мохк яйга, цу даькъе хІамаш тега а промышленность дегІакхувлара. Цо кхы а низкъалегІа болх бара, чура кхоачамаш кхы а чІоагІагІа лахарен пайда эцарен декхар тІадожадора швейникашта.

Из лоархІаме декхар кхоачашде оарцагІъяьлар фабрика коллектив. Къахьегама овсарле, юххьанца фабрика вІашагІъеллача деношка санна дага дех-деххача хана а ца еш, цахаддаш, хьалххагІе а оттаьча планах лакхъе езаш яр. Цу хана балха къаьстта чІоагІа Іадкъаш дар фабрика сецар. Чакхдаха дезаш дар къахьегама овсарле боаррамагІа айяра новкъостал дергдола гІулакхаш. Цу тайпарча гІулакхех цаІ дар барзкъаш доаха производство вІашагІйоллар а къахьегамхой операцешта дІа-хьа бекъар а.

Цу хана фабрика директор, боахама опытни кулгалхо, хиннача нов. Васецке кІезига къахьийгадац производство эрганьккха тоаяра. 1934 шера цун когаметта вера нов. Карпенко Василий Андреевич. Из волча хана шерра дегІаера зІамига механизаци, юкъехийлар йоккхий технически процессаш, дикагІа етта йолаелар аьшк, алсамъяьлар машинаш. Когаца кхестаеча машинашта метта дІаувттар механически кхестаеш йола машинаш.

Эггара хьалха дукккхача наха цхьатарра барзкъаш тегалга вІашІехьдаьккхараш бар мастераш Захаров, И. И. Шакин, А. О. Муфтиходин, Полибзе, М. Жуликова, Голубева, З. Яшкова, Чеботарева, А. В. Карпенко, Н. И. Ашрапова Атмаханова Ада, А. Ф. Марочкин.

Фабрикай историе чухь белгалара дер йитар 1938 шеро. Цу шера цехашка оттайир эггара хьалхара, хІанзарчарца нийсйича бокъонца тоаенна яланза хиннаяле а, болх дикка тоабаь йола потокаш. Цар групповой моторашца болх бе йолайолийташ хинна хІамаш тега машинаш бІарчча цхьа производствени процесс а яь дІаоттайир.

Тха коллектива дукккхача сийлахьча гІулакхашца белгалдаьлар шоллагІча пятилетка шераш. Районе хьалхалаттача коллективай мугІаре йолхар фабрикаш, хІаьта болх дуккхаза а совгІаташца белгалбаьхаб. Цхьабакъда, план кхоачаш ца еш моттигаш нийслора, цкъаза 5 процентага а дІакхоачар брак. Саготалаттар технически кхеташ бола болхлой кийчбара дош. Уж кийчбора дешара-производствени курсашка.

КхоалагІа пятилетка ханал хьалха кхоачашъяр духьа къовсам а лоаттабеш, кхыъкхе операцеш Іомайора хІамаш тегача кхалнаха, техминимумах экзаменаш дІателар, эш-эшача хана цаІ шоллагІчун когаметта дІа а этта болх бе йиш хургйолаш. Къаьстта дика бора болх мастерий С. А. Буравкинай, Л. А. Григорьевай, Захаровай, Мусаевай, Асмановай, Тумаевай, кхыча бригадаша. ХІаьта царел дикагІа болх барца белгальялар вайнаьха формах йола кочамаши хачеши тегаш хинна вайнаьха кхалнахах лаьтта, 30 кхалсаг чуйоагІаш хинна Атмаханова Адай бригада.

«Долла хІама фронта, долла хІама котало яккхара!» — из лозунг вахара закон а хинна дІаэттар швейникашта тІема бирсача шерашка. Боарам боацаш халача хьалашка, хьалхагІа а санна, толамаш даьхар цар.

ТІом сецача тІехьарча шерашка къаьстта чІоагІа эттар продукце дикалах дола дош. Из къаьстта лоархІаме дар 1947 шу чакхдоаллаш, мехка продовольственни промышленнии товарашта хинна карточни система дІаяьккхача хана. Потребитело дІадехаш хиннараш дика, товш дола, дикача ассортиментах товараш дар. ШоллагІча шера планал 10 процент дукхагІа арахийцар продукци. Ремонт еш оборудовани соцаяь лоаттаеш йоаха ханаш кхозза лоацйир. Технически боарамаш лертІадаьхар.

Толаме чакхъяьккхар тІом дІабаьнначул тІехьагІара шаккхе а пятилетка. Пятилетко хьалхашка оттадаьча дерригача декхарех лоархІайир швейникий коллектив. 1955 шера эйига хІамаш хьаяра боарам 4222 эзар сом е 1950 шерарчул 3053 эзар сом дукхагІа хилар. Шера дегІаахара юкъера теми 14 процент совгІа яр.

1956 шера дена тІом дІабаьначул тІехьагІара кхоалагІа пятилетка (1956—1960 шш.) кхоачашъе йолаелар швейникий коллектив. Цу шерашка чІоагІа шеръяла йолаелар хІамаш тега промышленность. ХІамаш тегача шин фабриках хьакхийтар ший производства, технически, арахецача продукце дикала боарамга диллача артельни хьисаперча боахамал гаьнна хьалханьнна хинна кхоалагІъяр а. «Пошивочник» яха артель хиннача цох № 3 йола хІамаш тега фабрика йир. Наьсарен-Вокзале хьалъе йолайир 400 гаргга саг болх беш хургйола № 4 йола хІамаш тега фабрика. Производствени майдаш шерье йолаелар № 1 йола хІамаш тега фабрика 450 саго болх бергбола керда корпус хьалъярца.

Керда гІирсаш хьалдеш а къаьначарна реконструкци ещ а доккхий балхаш чакхдаьха доллашехьа а, 1960 шера, производства объем шоззей ахаззей хІана ялланзар аьнна лакхъелар. Болх беш 2600 саг вар.

ВорхІ шера план оттаеча хана баьржар мехка коммунистически къахьегама тІехьара низ бола болам, цун девиз а хинна дІаэттар коммунистически хьисапе болх бе, даха Іомадалар.

№ 1 йолча фабрике эггара хьалха из яхь йолайир Доронина Анастасия Ивановна керте лаьттача № 1 йолча хІамаш тегача участкон № 2 йолча хІамаш тегача фабрике М. И. Минаев начальник хиннача кийчон цехои.

Шерагара шерага шерлу Коммунистически къахьегама бригадай мугІараш. ХІанз из сий дола цІи лелаеш 50 процент участкаш я, 1200 саго, е объединене коллектива 1/3 совгІча даькъо, лелаю коммунистически къахьегама ударник яха цІи, цІе вымпелаш ягІа цар болх беча моттигашка.

1966 шу швейникий дезача денца белгалдаьлар. Партен правительствай хІара шера июнь бетта дезде оттадаьд «Яйгача промышленноста Де». Цу ден сийна а, ворхІ шера баьнн тІеххкхоачашъеча лакха хьокхамаш дахарах а орденаши медалаши елар яйгача промышленноста болхлой йоккхача группана. Тха коллективаца 14 саг вар уж деза совгІаташ денна, цу даькъе Ленина орден енна Н. З. Субботина, Къахьегама Цеча байрахха орден — Н. В. Ханзиева, Н. Ж. Поляцковый, М. П. Ушакова, «Знак почета» яха орден енна Исаев Амсутдин, кхыбараш.

ХІанз швейни объединене коллектив оарцагІъяьннай пятилетка хьалхарча шин шера план Советски Іаьдала 50 шу дизара сийна юбилей хьатІаотташ кхоачашъе.

И. ЦЫГАНКОВ,
Грозненски швейни производствени объединене керттера экономист.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДУ

Ленински идеяш дегаш ураоттадаь йола 1-гІча Горбыткомбината коллектив дикача совгІаташца накъаяха кийчлу Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически револющe 50 шу дизара.

Валови продукци арахецара итт бетта план ханал итт ди хьалха кхоачашъяьй, къахьегама овсарле планах лаьрхІачул 2,4 процент лакхъяьй, продукци арахецарга дІабода мах лохбарах ийс бетта 53,9 эзар сом кходаьд.

Къаьстта дика къахьег №№ 1, 4, 9, 11 йолча ательяй, «Светлана» яхача салона коллективаша.

Советски халкъа вахара хьал тоадарах йолча КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенешта жоп луш, пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяра Московски предприятеша дІайолаь инициатива хьал а лоацаш, комбината коллективо хІанз кхы а доккхагІа дола декхараш тІайийцад: 1967 шера валови продукци арахецара план, хьалхагІа социалистически декхарашка лаьрхІа хиннача тайпара 25-ча декабре а ца еш, 15-гІа декабрь хьатІахкхачалехьа кхоачашъе а ер шу чакхдалалехьа планал совгІа 25 эзар сома маьха продукци арахеца а, пхе шера план дерригача технико-экономически хьокхамашта ханал хьалха — 1970 шера 7-гІа ноябрь хьатІакхачалехьа кхоачашъеи планал совгІа 120 эзар сома маьхьа продукци ялеи.

Керда техникеи технологии производствана юкъехкахьара, болхлой къахьегама хьалаш тоадара чотах къахьегама овсарле 15 процент лакхъергья пятилетка чакхъялалехьа.

Товарни продукци арахецарга дІабода мах лохбара чотах укх пхе шера планал совгІа 40 эзар сом ахча кходе а шерагІа дола кІадаш дукхагІа хьахержареи царех кхом беш баракъаш дахареи чотах дезагІа долча кІадай 5000 метр кхо а яь, царех кхы тІа а 15000 сома маьха продукци арахеца лаьрхІад комбината коллективо.

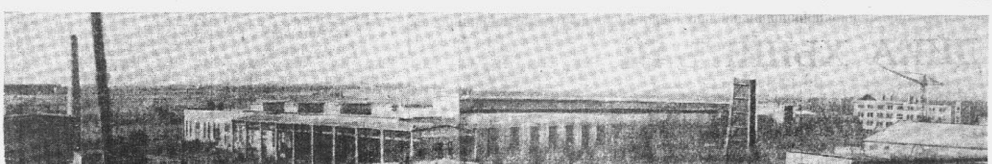
Дикка тоалургья бахача наха цІагІа эша гІулакхаш дара культура, дикагІа а оттаьча ханашка а кхоачашдергда къахьегамхой заказаш.

Комбината коллективо ший декхарашка белгалдаьккхад, ер пятилетка чакхъяккхалехьа бахача наха цІагІа эша гІулакхаш дара массехк тайпа керда форма юкъейоалае, юрташка бахача наха деш дола цІагІа эша гІулакхаш тІа-тІа дукхагІа тоаде, юрташкарча райбыткомбинатий болх тоабара массе оагІорахьара новкъостал де.

Пхе шера декхарашка комбината коллективо лаьрхІад: 1967 шера Мичурина цІерагІча поселкера павильон, 1968 шера баракъаш дуттеи химически средствашца баракъаш цІендуи кооперировании предприяти, иштта кхыяраш хьалъяь а яьха эксплуатаце дІаяла, город Грозне кхы тІа а шинне кІезигагІа йоацаш химически средствашца баракъаш цІенду пунктащ хьаелла.

Шеко яц, укх деношка къахьегама хьинар къаьстта чІоагІа айденна тха комбината коллектив къахьегама кердача совгІаташца Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически революце 50 шу дизара накъагІоргхиларах.

А. КУРКИЕВ,
Нохч-ГІалгІай АССР бахача наха цІагІа эша гІулакхаш дара Министерства № 1 йолча Горбыткомбината керттера бухгалтер.

НАНА НАЬСАРЕ

ЦаІ мара улица а йоацаш зІамига юрт яр Назрань 50 шу хьалха.

ХІанз тоалуш йоагІа хоза город я из.

Назрань йоккха тІехьале йолаш я. Цун продукци вай мехкарча городашка дІа-хьа ихиьа Іац хІанз поездаша. ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» заводе гІалгІай къонача болхлой кулгаша хьаеш йола чоалхане прибораш, укхаза аьхьа, пудар санна кІаьда хьоар, кхыйола продукци доазол дехьа ювл «Назрань» аьнна марка тІа я йоалаш. Низ бола трикотажни фабрика болх бе йолаелча дукхагІа хургъ Назрана заказчикаш-городаш, мехкаш.

Хьалха санна зІамига цІеношкІотарганш хьалъяц хІанз Назране. Тац уж укхаза. ХІанз диазза вІаштІардаьча цІеношка бах нах. Газа сийна алалгаш доаг цар пишкашка.

Йоккхача Даьхенца дегІаух Наьсаре а, Октябра маьлха кІал хьаь хинна, цо низ бенна къона город Назрань.

И. Плиева сурт.

ЦУНЦА НИЙСВАЛА ГIЕРТ МАССАВА А

ДИКАЧА НАХАХ

Тормозаш а цIовзаяь Грознерча станце юхасецар беза мухь кхухьа йоккха состав. Чакхъьннай аргIанара рейс. Машина кабина чура сих ца луш, лагIаш тIа гIолла IокIалвоагIа машинаькъахой формах йола тужурка тIаювхаш, ногIарал лакхе кIай анак йоалла фураьшк а туллаш вола юккъерча дегIара къонах.

— Машина дика вIаштIехьа а, состав югалургйолаш а я, — аьлар механика Дудургов Iусмана Къарамсолта депо дежурнега.

...Из даим велавенна, кIаьдвалар ядар фуд ца ховш вола машинаькъахо дика вовз депо болхлоита.

Дудургов Iусмана Къарамсолта хьалхалатта машинист, коммунистически къахьегама ударник ва. Ийс шу хьалхагIа юхакхаьчар из ший хьамсарча Нохч-ГIалгIай чу, цул тIехьагIа дукха ха яладехьа Грозненски тепловозникий барт тайнкча дезала юкъе а вена, шийна йоаггIаш йола моттиг хьалаьцар цо.

Нов. Дудургов ший декхар лоархI машина дика гIулакх дар, депорча цхьанна а сага дагаягIац хьежачул тIехьагIа из вIаштIехьйоацаш е бIеха хинна моттиг. Йоакхоица, дас санна гIулакх даро торо хулийт цунга массаза а балха овсарле лакха йолаш локомотива эксплуатаци е. Дукхача шерашка локомотив лехкаш ше хьавоагIашехьа а, цхьаккха ди дIадахийтац цо ца дешаш, массаза шийца хул цун технически литература, технически занятешка йовза гIерг из депо дикагIа болча машинистий балха опыт. ХIаьта массагIазза ше наькъа ваха цIавеначул тIехьагIа салаIа а ца водаш, шоай гIулакхъа говзанчаш болча цIи хезача машинистий ин. Мельникова, Айрапетова, Белоцерковске, кхычар локомотиваш тIа а хувнаш юха а ихав из. Из бахьан долаш деза мухьаш кхухьа поездаш делаяра говзал Iомаяь ца Iеш, тепловоза дуккха узлаши оатхалаши гоае а Iомавелар из, хIаьта цудухьа балха аьттув дикагIа баьл.

Къонахчал, денал долаш саг ше хилар хьахьекхар Iусмана Султана Сийлахь-боккха Дай--мехка гIом лаьттача шерашка. Депош-бийсаш даьхад цо локомотивах ца къасташ, геттара сиха фронте кхийлай бIухойи тIема кхоачами тIабола эшелонаш, передовойра хьайилай санитарни поездаш. Хала яр цу денопка, цхьабакъда, уж халонаш ла денал хилар нов. Дудургови цун новкъостийи. Иштта безам тIабаха къахьег цо маьршача хьалашка а.

Депо коллективана юкъе ший сий дайта а дархIийта а ховш ва Iусмана Султан. Хозахета дархIац из деза мухьаш кхухьача поездий дикагIа болча машинистех наI. Кхетамна юц цо состав, дизела балха дикагIа йоле режим лаха хов цунна. Мухьаш тIадела бIаьш поездаш дIайигай Дудургов Султана, хIаьта цIаккха а ший бехкагIа расписани юкъагIъяьккхаяц цо.

Хьалхара моттиг лоац доагор кходара, халкъа боахама мухьаш дIакхахьара план кхоачашъяра водыхлаша лелаеча яхье.

Ер шу хьадоладеннача юххье юбилейни вахте а этта, декхар тIаийнар Iусмана Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дуза ди хьатIакхачалехьа ялх тонн доагор кхое аьнна, хIаьта кхоьяьр цхьайтта тонн я, деъ мухьаш кхухьа 30 состав дIа а йига царца боарамал совгIа бархI эзар тонн мухь бихьаб.

Опытни, квалифицированни механик ше хиларах тарра, цо шийца къахьегаш болча новкъосташта гIа; а вахе дIалу знанеш, Iояь опыт.

Дукха ха йоацаш чакхъяьннай цо кулгалдеш хинна хьалхалаттача опыта школа, тIехьабусачеи къонач машинистех волча 16 саго теоретически практически Iомайир цун толашагIа йола тепловозаш лелачра метод, хIаьта цунах боккха пайда а баьлар.

ТIехдика производственни толамаш дахарах «Грозненски локомотивни депо дикагIа вола тепловоза машинист» яха цIи еннай нов. Дудурговна. Цун къахьегама книжка тIа дIаяздаь латт 18 баркали ахчан премеши.

Дудургов Султан дика производственник хинна ца Iеш, хьинаре общественник а ва, хIанз теплотехника даькъе общественни машинист-инструктор ва из, цо шефство лелаю ткъаь локомотивни бригадана, — болх беш болхлой боахкача машинаькъа тIа ух, инструктивни беседаш•ю, къахьегаме керда толамаш дахара нах оарцагIбоах.

Грозненски тепловозникаша чIоаггIа къоабальяь тIайийцар КПСС ЦК сентябрьски Пленума решенеш а СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIча сессе законаш а. Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара хетадаьча КПСС ЦК ТIахьехамаша дегаш гIоздаьха болча цар чIоагIа уйла тIайохийтаи дузи СССР халкъа боахам дегIабоалабара нхе шера план хана! хьалха кхоачашъяра социалистически яхь йоаржаяра республика берригa къахьегамхой тIахьехаш кхайкарал даьча КПСС XXIII-ча съезда цIерагIча Грозненски крекинг-завода коллективо керда дIадоладаь дика гIулакх.

Крекингистана дIадоладаь гIулакх берригача машинаькъахоша санна, къоабал а деш, эггара хьалхарчарца волавелар Дудургов нхе шера декхараш шийна белгалдахари кхоачавидари дуxьа ший кхоачамаши торонаши лаха.

Тепловоза машинист нов. Дудургов — тха маяк, йоах Грозненски тепловозий водителаша массане а цхьатарра.

Г. АНОХОВ.

Октябра цIейна къахьегама вахте эттача Грозненски кога гIирс беча фабрика болхлоша боккха къахьегама толам баьнихаб. ЦхьоалагIча ноябре кхоачашъяьй цар 11 бетта план, хIаьта итт бетта планал совгIа арахийца продукци 393 эзар сома маьха я, юбилейни декхарех арахеца лаьрхIар 300 эзар сома маьха мара йоацача. Ер бутт бовлехьа декабрь бетта чотах арахецаргба массехк бIаь эзар сома маьха кога гIирс.

Укх шера кхоьчa материалех планал совгIа хьабаь кога гIирс 9 эзар пар ба.

Социалистически яхье хьалхалатташ хьайоагIа № 3 йолча цеха коллектив. Цо кхы а хьалха кхоачашъяьй 11 бетта план. ХIанзлехьа юбилейни шера тIеххьарча бетта чотах арахийца продукци массехк эзар сома маьха я. Цига хьинаре къахьегаш ба нн. Лукашева, Габаев, Шамаева, Ханова, кхыбараш.

СУРТА ТIА: болх беш я прессовщица А. Шамаева.

И. Плиева сурт.

ТРАМВАЯ НАЬКЪАШКА ГIОЛЛА

Город Грозне трамвайни новкъа лелаш я КТМ-2 трамвайни вагон. Вагона салона чу латтача репродукторашкара цIена хьахоз сецача моттигий цIерăш, трамвай тIара правилаш ювц, йолаялар, новкъа яхар, сацар тайжже, тоха ца луш да вагона. Из поезд лехкар я вагоновожати Ермакова Таисия Ивановна. 14 шу да из цу лоархIамерча а бехктокхамерча а балха тIа йола, цул хьалхагIа кондуктoралла болх баь ши шу доацаш.

Кондукторалла болх бешехьа а водителий курсаш йисте а яьха 1953 шера ноябрь бетта денз трамвайни поездаш лехкаш я Таисия Ивановна. Ший болх бовлаш а 1-ча класса специалист а я из. Болх дика бу, цунна пассажир леткъа цхьаь наI моттиг нийсъеннаяц Трамвайни вагонаш тIа 400 эзар километр ника баьб Таисия Ивановнас, авари ца хилийтарал совгIа цхьанна а тайпара трамвай делара бокъо толхаяь моттиг а ца нийсйолийташ. Цун бехках телха пкъаь цкъа трамвайни парке чуенаяп цо лехка вагон.

Дукха шераш дIаихад Таисия Ивановна духхьашхара трамвайни поездана город Грозне болата трамвайни наькъашка араьлча денз. Даим балха хIара минута кхомбеш, производстве хIара денна хьахулаш дола кердадар шийх тIех ца доалийташ хьайоагIа из. Цунна массаза а корайоагIа смена йолаялалехьа депо ший вагонага хьажа, ше еппача заявках де дезар даьлий теркалде ха.

Ермаковайна дика хов, трамвай лехкача ше мелла дукха болх баьбале а наькъ тIа дIахорча минута мишта, фу нийслургда хьалхе а ха йиш йоацилга а, трамвай лехкар даим фе, технически эксплуатацеи улицашка делареи бокъонаша дIадехараш дакха хIама доацаш дика кхоачашдеш хила везилга а.

II-ча степенегIа йола «Авари йоацаш болх барах» яха значок — вла бокъо а йолаш цунна денз совгIат да. Цо беркате къахьегаш хилар бахьан долаш СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаца 1967 шера «За трудовую доблесть» яха медаль а еннай Ермакова Таисия Ивановнайна.

А. ШИЛОВ,
Грозненски трамвая управлене ПТО начальник.

ЮБИЛЕЙНА ХЕТАДАЬ «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепатеха ара а яьнна, ядаьрашта дIакхахьийта а «Союзпечата» киоскашка йохка а йолаеннай Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара хетаяь КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела «Агитатора блокнота» номер.

Номер дIайолалу «Сийлахьзра шовзткъеи иттлагIа шу дизар» яхача редакционни статьяца. Цу тIа боашх вай берригача мехка а цу даькъе республика а халкъа боахам дегIахара никъ, социалистически революце лоархIам.

ЦIей дездара хьакъехьарча бесерашта лаьрхIа блокнота тIа «Сердал сийгерех» яхача рубрикана кIал кепатехай Н. А. Анисимовах, Н. Ф. Гикалох, А. Шериповах, Г. Ахриевах лаьца дувца статьяш. «Юххьанцарча яхьий кертербараш» яхача рубрикана кIал кепатеха я Я. Е. Мальцевах, М. Мурдаевах, А. М. Рябовах, пачхаьалкхен премей лауреатех лаьца дувца корреспонденцеш. «Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIема турпалаш» яхача очерка тIа дувц вай мехкахой Советски Союза Турпалий Ханпаша Нурадилова, Николай Алексеева, Шатиель Абрамова, Гога Амирова, кхычар а турпалча гIулакхех лаьца. Очеркий тайпара зарисовкаш язъяьй Социалистически Къахьегама Турпалех Кагерманов Оалхазарах, Барахоева Лемкех, Паук Маринах, Емельянов Васипех, кхычарех лаьца.

«Юбилейни календарь» яхача подборке я Советски Iаьдала 50 шера чухьа республике хиннача лоархIамегIарча событей перечень.

Политинформатораи агитатораи блокнота тIара корайоагIаргья республике юбилейни шера цхьан дийнахьа мел продукци хьаю хьахьувкхача цифрайи бакъдарийи подборка, «Советий мохк 50 шера чухьа», «Нохч-ГIалгIай АССР 50 шера чухьа» яхача статистически сборникех лаьца доле хоамеш.

АРЕНИЙ «ПАЧЧАХЬА»

Наурски района Ленина цIерагIча колхозе нийсвенна юртбоахам бовзача сагаца къамаьл дича моллагIчоа хоаргда цу боахама воккхагIа волча жа Iух Хайдаров Уматах дувцараш. Иштта, цу боахаме нийсвенна цунах дувнар хезача со Iеваланзар из саг ца вайзача.

Колхоза шоферца новкъа даьлар тхо. Цхьа тIкъаьх километр никъ баьчул тIехьагIа хувцаделар Iалама сурт: тIехьашка дисар гувнаш, аьлеш, хьалхашка бIарг макхоачча шаьра аренаш ядар, хIаьта наькъал дехьа а сехьа а ялатий кхаш ухкар. Ше ко хьувзадешше а шофера дувцар:

— Фу дар укхаза хьалха! ЧIоагIа Iазап оазар наха, хьайбашта хий ца хиларах. Кохта мукъа лелар укхаза оакхарий.

ХIанз-м бIаь метр кIоарга улла хий а даькках — артезиански гIувнаш. Цхьан дешаца аьлча доккхий хувцамаш хиннад укхаза.

ХIанз тха боахам, — дIахо дувц шофера, — ший тайпара юртбоахама фабрика я. Оаха кийчду дулх, шура, фуаш, ялат, хIаьта промышленноста бедал а лоаттаю. ДагайоагIа сона укх аренашка цхьаккха га йоацаш хинна ха, хIаьта хIанз хIара фермана, бригадана гонахьа шортта гаьнаш, бешамаш егIай. Укх тIехьарча массехк шера 90 гектара тIа сомий бешамаш, гаьнаш дIаегIай боахаме.

Уйлангахьа а ваха къамаьл сецадир шофера. ДIахо ме долх тха лергах кхетар пандара оаз, кхы а дIахо ме долх къоастадеш хьахезар кхалсаго доаха илли оаз.

Сай уйлаех вохавир со машин сецачул тIехьагIа «хьакхаьчад вай» аьнна сай новкъоста аьннача дешаша. Шаьрача ара дуккхача шерашка Iуна кулгаша шаьръяь къаьгача Iасах а гIерта латтар къонах.. Ди сайрангахьа лестача хана еррига гIараш йийшача хана из иштта латташ бIаргавайча хеталора из баьццарча аренга ладувгIаш латт аьнна.

— Шоана хIанз бIаргагу баьццарча цонаша къайлаяьккха аре, цхьабакъда дукха-м хилац шоана ер аре хIанз санна. ДукхагIа йолча хана бIайха хьежача малхо йоагайийя IотIаделхаш догIа а доацаш Iажагiъ еле улл ер, цхьаццайолча хана чIоагIа хьекхача михо уллув латта саг а тIехь бIарга ца гуш дом хьов укхаза.

Иштта из хабар а дувцаш массаза а бIарг жегахьа а лекхаш латтар лакхарча дегIара, гIийло, михо, маьлхо йоагаяь юхь йола Умат. Цо дувцар жа Iуй балхах, ший новкъостех, шаьрача аренех, жех лаьца. Бегаш бора, бакъда цу бегех а холора цун уйла, гIулакхаш.

ЦIаьхха хьежача хетадала тарлу жа Iуй говзал хала яц, Iа-яха хьакъал эшаш а яц аьнна. Из иштта хинна хила мег, продуктивность лоха йола, ахархой коашкара гулдаь жа боахаме хиннача хана. Жа Iух цу хана сага дош а хетацар. Цхьабакъда, хIанз деррига а хувцаденнад: аренаш а Iулашкара жа а я. «Дохно хьоаса» бола продуктивность лакха йола жа да хIанз Хайдарова леладераш. Хина цIаьрматача аренашка хи тIадам кхобеш санна лораду цо жа. Укх тIеххьарча иттех шера 8500 устагIа кхебаьб Умата, даьхенга 425 центнер тха дехкад. Денал доацача, ший гIулакх ца лоархIача, дика ца довзача сага карагIдаргдац цу тайпара гIулакх. Оаш дIауйлае! ЙоагIача маьлха эIанараштa кIала ше цхьаь эоий ара Iуланара жена бIарг тIера ца боаккхаш лел саг. Цун декхар да хIара устагIа биза хилийтар, ший ханнахьа жена хий моладар, хIаьта гIувначара доаггIача тайпара шийла хила йиш а, яц из. жега хан-ханнахьа салаIийтар, цунна ха деза, тахан жа доажадича кхоана уж доажаде буц дикагIа мичахьара я. Шайхача дийнахьа маьлхах лечкъаш жа диза ца дизача бийсанна доажаде дезаш а хул жа. Цу тайпара моттигаш нийсъелча дийнахьа а бус а набара бIарг вIашка ца бохийташ ура лела а ма везий чабана. Нийслу хаоттам хувцабеле моттигаш а. ТIаккха, цу делхача догIах, хьекхача шийлача михах, шелалах уда жа дузаде деза.

ХIаьта жа дахка ха хьатIакхаьчача!.. Дукха бийсаш йоае езаш хул наб ца еш дахка дезденнача жена тIахьожам лоаттабеш. ХIара Iаьхар хьалкхебе, уж ца дойта —атта гIулакх дац из. Цхьаккха ха ягIац чабана болх лаьгIбенна. Жа дахка кампани чакхйоаллаше а уйла е еза жа лергара, искусственни осеменени яра. Уж деррига а балхаш шоай низаца кхоачашлу Умата бригада. Боахаме балха веча денз ше тIаьца социалистически декхараш тIехдика кхоачашду Умата. Иштта, 1965-ча шера хIара бIаь устагIанна тIехьара 104 Iаьхар хьакъоастабир бригаде. ХIара устагIанна тIера 3,3 килограмм тха лергад. Кхы а дикагIа толамаш даьхар дIадахача шера. БIаь устагIанна тIехьара 111 Iаьхар, хIара устагIанна тIера 4 килограмм тха. Из бахьан долаш алапел совгIа 700 сом гаргга ахча делар жа Iуна.

ХIара шера кIоаргагIа йовз Хайдаровна ший говзал, хIаьта цунга хьежжа хIара шера лакхагIа хул тIайиду социалистически декхараш а. Иштта хилар укх юбилейни шера а. Кхоачашлара низкъала дар «арений паччахь» аьнна новкъостана цIи тиллача чабана тIайийца декхараш. ХIара бIаь устагIанна тIехьара 115 Iаьхар, цхьан устагIанна тIера 4,8 килограмм тха. — Денна дош кхоачаш ца дар эхь ма дий, — аьлар чабана эхь хеташо, — шоашта ма гой шоана жа, дулха а тхана а тоаденна хиннадац укх шера санна.

Кадай хьалаьцар Умата цхьа устагIа, дIа-юха доаржаду букъа гIара тха. Биткъа хьоаса бIаьха, листа бар, «Укхан тIера доала тха пхи килограммал кIезигагIа хургдац».

Маьлха эIанараша дошо бесса берзабаь хургда цун керта тIара чеш, массала къаьга латтача сигалено ший тайпара дерзадаь хургдар бIаргаш, даьгара а ийпаяр цо цхьа оамал — къахьегам дукха безаш хилар.

ХIанз Iанна кийчо еш ба цун бригада болхлой. Ремонт яь яьннай еррига кашараш, нах чубаха цIенош, инвентарь.

— Бригадацара жа леладераш йоккха говзал йолаш, шоай болх дукха безаш нах ба. Цар низана лый оаха Iанна кийчо а. Цу тайпара лоацца къамаьл дир кхыча жа Iуно а хьай бригадах лаьце массехк дош ала, аьнна аз даьча хаттара.

Балхах мелла мукъавоацаш ше хиларах цунна ха нийслу эшшача метте новкъосташта ший опыт дIаяла. Цкъа цхьа эIамига саг тIавера Умата балха дIаьаца ше аьнна. — Дукха безабеннаб сона жа Iуно а, хьай бригадах лаьце а ба сога, — аьлар Хайдаров Iабдул-Iазита.

Ше дежурствах мукъа вола еррига ха эIамигача сага ца ховр дIахьехаш дIахьора Умата. ХIанз Iа-яха воккха вац Умат, дале а ший балха никъ хьа а лаьца вахарах веннав из. Сийлахьа никъ ба цо хьаллаьцар, хIаьта ший сий кхы а айдаьл цо хIара шера доахача къахьегама толамашца.

С. АСЛАНБЕНОВ.

Гамбурге — ФРГ йоикхагIча промышленнии портовии центре хьайийллай «СССР — 1917—1967» яха советски фотоискусства выставка. 800 сурто дувц советски наькъ вахарах. СССР журналистий Союзо вIашагIъелла выставка иштта хьокхаргья Кёльне а Мюнхене а.

СУРТА ТIА: выставка хьаеллача хана.

АДН — ТАСС.

Грозненски консервни завода Мисирханов Абу-Хьасан керте латтача цехе дуккхача болхлоша хIанзлехьа хIама ца эшшаш кхоачашъяьй 11 бетта план. Царех ба кийча продукци дIалуча отделенера нн. Парагульгова, Эдильгиеева, йижарий БерсановгIар, Точиева, кхыбараш.

Цхьа шу хьалха цхьаккха балха говзал а йоацаш цига балха ера Парагульгова ПаьтIамат. Дукха ха ялалехьа консерваш ю болх дика Iома а баь, балха тIа хьалха латтачарий мугIарашта юкъеяхар из. Цо хьахьекхар организаторски талант ший хилар а. Из зийнача цеха кулгалхоша ПаьтIамат хьожаю бригадиралла. ТIехьаюсачарех яр из бригада. Парагульговас дика вIаштIехьбаьккхар болх. Лоацача хана дикагIйолча бригадех хилар из. Юбилейни декхараш тIеххкоачашдаьд нов. Парагульгова керте латтача бригада. ХIанз хIара сменах нормаш 115—120 процент кхоачашъю цо.

СУРТА ТIА: кийча продукци дIайохьийтача бригада бригадир П. Парагульгова.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДЕШАРХОЙ КИЙЧЛУ

Вай республике мел йолча культурни дешареи заведенешка санна цIейна сийленца накъабахара шерра яхь йоаржаьй Наьсарен района СурхотIарча юкъерчеи юххьанцарчеи школашка. Шоайла яхье яьннай цу школа еррига массайола классай коллективаш. Дог гIоздоаккхаш яр дукха ха йоацаш укхаза хинна erригача классай слет. Цига бераша дийцар шоай дикача гIулакхех, дешарах, общественни балхах. Дерригача хьокхамех хьалхара моттиг яьккхар юххьанцарча школа 4 «б» класса дешархоша. Класса дешархоша дикка новкъостал даьд школа гонахьа гаьнаш дIайогIача, тиша аьшк гулдеча. Нагахьа саннаерригача юххьанцарча школа гулдаь аьшк кхо тонн совгIа дале, 1,5 тонн гаргга гулдаьр духхьала из класс я. Дукха сакъердаме мероприятеш чакхъяьхай цу шишша а школай дешархоша. Уж хиннаб граждански тIем тIа гIалгIаша турпалера гIулакхаш гойтача моттигашка, дукха вIашагIбеттабеннаб цу тIем тIа лакъа лоацаш а хинна СурхотIа хIанз бахача нахаца. Дика новкъостал даьд дешархоша юртарча библиотекана а. Деха книжкаш тоадаьд, книжни полкашка уж дIанийсдаьд, иштта кхы дIахо.

Укх депошка а дика кийчо еш ба уж сийлен цIейна накъабахара. Хоза кийчъяьй цар шоай школа. Тайп-тайпара плакаташ, стендаш, граждански а Даьхен а тIемай турпалий сурташ кийчдаьд.

Школа хоза кийчъярал совгIа цар йоакхо ю художественни самодеятельноста а. Дукха тайп-тайпара номераш кийчъяьй дешархоша цIейна хетаяь.

Р. СУРХОЕВ.

КОТБАЬННАРАШТА СОВГIАТАШ

Сийлахь-боккхача Октябра 50-шу дизара цIейна баха мабоаггIа накъаболх киносетеи полиграфически промышленностеи болхлой. Юбилейсийна тIайийца декхараш кхоачашдаьд.

Укх шера III квартала итогашка а хьежа, культура болхлой профсоюза обкома президиумои Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советерча кепайоазонна йолча Управленеи, ахчан премии а луш, шоллагIа Веденски типографе коллективана еннай республика Министрий Советеи облсовпрофеи карара кара тела ЦIе байракх. Цо еррига продукци арахецара кхоалагIча квартала план 171 процент кхоачашъяьй, продукцеra дIаледар дикка лох а деш.

КхоалагIча квартале болх дика бераx баркал кхайкадаьд Гудермески МалгIабика, Надтеречни, Урус-Мартана, Шаьла, Шелковской, Ачхой-Мартана районни типографей коллективашта.

Кинофикаце Управленеи культура болхлой профсоюза обкомеи карара кара тела ЦIе байракх кхоачаяьй Челюскинций цIерагIча кинотеатра коллективана. Цо баха нах киноэ дика Iалаш а беш,ерригача сбора план 110.4 проценти кинога хьежарий дуккхала план 112.2 проценти кхоачашъяьй.

Киносета районни дирекцешта юкъерча яхье котъяьннай еррига продукце план 133,1 проценти кинога хьежарий дуккхала план 126,5 проценти кхоачашъяь Ножай-Юрта районни киносета дирекци. Лоамарча чоалханерча хьалашка цу коллективо сийленца кхоачашдаьд тIайийца декхараш. Цунна кхоачаяьй кинофикаце Управленеи профсоюза обкомеи карара кара тела ЦIе байракх.

Юрташкарча дуккхача киноустановкашта юкъе дикагIчарех я киномеханикалла болх беш Ахматханов Нурдин вола Надтеречни района Гвардейски юртара киноустановка. Ерригача сбора план кхоачашъяьй 162 процент цу киноустановка коллективо, хIаьта кинога хьежарий дукхала план — 125 процент. Цун балха тIара массаза а хула гIулакх а хинна дIаэттад кинога хьежараш алкха дика Iалашбелга. Профсоюза обкома президиумои кинофикаце Управленеи отталаьд Гвардейски юртарча киноустановка коллективана карара кара тела ЦIе байракх кхоачаелгеи из кинофикаце Управленеи профсоюза обкомеи Сийлеи доска тIа хьолгеи.

КхоалагIча кварталерча балха итогай хьакъехьа яьча профсоюза обкомеи кинофикаце управленеи решенех республика кинофикаце 22 предприяти кинофикаце Управленеи профсоюза обкомеи Сийлеи Доска тIа йихьай, хIаьта 15 районни киноустановка баь дика болх белгал а ваьккхаб.

Н. ПЕТРОВА.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО

4 ноябрь, 1967 шу.

6.30 — Нохч-ГIалгIайчен лаьтталеладерхо (нохчий меттала). 6.50 — Хоамаш. 7.10 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Концерт. 9.30 — Къорал. 15.30 — «Ирс» дахьаш бена Октябрь» яха передача (гIалгIай меттала).

5 ноябрь, 1967 шу.

7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — Хоамаш. 8.20 — «Ленина некъ» газета обзор. 8.30 — Дезача дена даькъала хилда шо, доттагIий! яха концерт. 13.00 — «Тирка талгIеш» — литературни передача (нохчий меттала). 13.20 — ДоттагIаша, вай даькъала дуви. 13.55 — Литературни Нохч-ГIалгIайче — радиовыпуск. 14.25 — «Ирзе машарах, доттагIлелах илли оал оаха» яха концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

4 ноябрь, 1967 шу.

9.30 — Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хетаяь передача (Центральни телевидени). 14.00 — Бакъдолчох даьккха фильм. 14.30—Гурнала 50 шу. Дезача ден передача. 15.30 — Советски Iаьдала 50 шу дизара хетаяь передача (Центральни телевидени). 19.00 — Советски Союзе гIолла хьалхале яьккхара. Москвера Спартаки Динамои футболах лоаз. (Центральни телевидени). 20.45 — Телевизионни кердадараш (Центральни телевидени). 21.00 — Телевизионни кердадарий специальный выпуск (Центральни телевидени). 21.30 — В. Горикер А. Донатов. «Кремла курьер. Телевизионни спектакла премьера. (хьалхара дакъа). 22.30 — Останкине юкъара союзни телевизионни центр хьаеллараx бола репортаж.

5 ноябрь, 1967 шу.

10.50 — Сийлахь-боккхача Октябрьски социалистически революце 50 шу дизара хетаяь передача (Центральни телевидени). 12.20 — Ашараш. (Центральни телевидени). 13.30 — Берашта. Къона ленинец. 14.10 — Киноникъбара клуб. 14.30 — Октябра 50 шу дизара хетаяь передача. Парте Ленинградски обкома а горкома а, къахьегамхой депутатий областнойи городскойи советий а торжественни заседани. 19.30 — Яхье котбаьннараша рапорт лу. 20.00 — Ах бIаь шера даьраш. 1924-гIа шу (шоллагIа). 21.00 — В. Горикер, А. Донохов. «Кремла курьер». Телевизионни спектакла премьера (шоллагIа дакъа). 22.00 — Вахар. хьо сона дукха деза. Фильм-концерт. Центральни телевидени).

СОМ А СВЕКЛА А ДИКА ХЬИЙКЪАЙ

Юртбоахама культураш кхеяра, къаьстта а сомий бешамаш лелаяра лаьттанга а хаоттамга а диллача дика аьттув болча моттиге улл Мичурина цIерагIа йола совхоз. Духхьал тха цхьоалагIча отделене 605 гектар сомий бешамаш я, царех 92 гектар латташ а йолаш. Шиъ производственни бригада я отделене сомий бешамаш лелаеш.

Юбилейни шера хьувкъамаш кхедара лакха социалистически декхараш тIайийцадар отделене коллективо. Планах 40 центнер яккха лаьрхIача хIара гектара тIара сома 50 центнер кхееи къонача сомий бешамашка гаьний мугIарашта юкъе дIайийнача шекара свекла хIара гектара тIара иллиах лаьрхIача 220 центнера метта 440 центнер яккхеи декхар тIайийцадар.

ТIайийца декхараш кхоачаш а деш, Исаев Махьмала кулгалдеча бешамаш лелаеча шоллагIча бригада коллективо хIанзлехьа тIеххкоачашъяьй сом кийчбара шера план, 47 гектар йолча бешамашкара чу а ийна. дикача сома 238 тонн паччахьалкхенга еxкай, хIаьта тIехьакхачача сома 12 тонн кхы а я цо чу а ийца, паччахьалкхенга йохкаргйолаш. Цул лоаллама кIезигагIа дац Масаев Дауда кулгалдеча сомий бешамаш лелаеча бригада коллективана карагIдаьннараш. 45 гектар йолча ше лелаеча сомий бешамашкара чу а ийца, дикача сома бIаь тонн гаргга паччахьалкхенга еxкай цо а.

Сихъяь хьа а йоаккхаш, шекар доаккхача заводе дIаозаш латт сомий бешамий мугIарашта юкъе йийна шекара свекла а. Оаха юххьанца даьча лоархIамашка диллача, цхьайолча моттигашка хIара гектара тIара 450—500 центнер шекара свекла йоал тхона.

Цу тайпара лакха хьувкъамаш кхеде торо хиннай къахьегам нийса вIаштIехьбаккхар бахьан долаш, лаьтта кийчдара а культураштa Iунал дара а балхаш шоай хьаннахьеи дикеи чакхдахар бахьан долаш.

Отделене хьалкхийнаб шоай цIераш еррига районе дIахеза боккъала а башха къахьегамхой. Дуккхача шерашка шекара свекла хьувкъаяра доккхий хIамаш карагIдувларах Ленина ордеп еннай тха шекара свекла лелаеча звенои Беньевой йолча Умалатова Задена. Дуккханешта хьокхаме ба тха механизатораш, бешамаш а шекара свекла а лелаеча отрядий начальникаш: Хаджимурадов Махьмад-Сали, Вараев Шарпуддин, Мехтиев ЯрагIи. Даим нормаш 110 — 120 процент тIеххкоачашъеш хьабаьхкаб сом хьабоахараш: Исаева Маликъ, Гишлуркаева Зара, Мусаева Саждат, дуккха а кхыбараш.

ЦхьоалагIча отделене къахьегамхой дерригa кхашкара балхаш дикал лакха йолаш кхоачаш а даь юбилейни шера цIейна накъабахана ца Iе лаьрхIа ба.

В. ЭДИЛЬСУЛТАНОВ,
Урус-Мартана района Мичурина цIерагIча совхоза 1-ча отделене управляющи.

Ш. ХАТУЕВ,
отделене агроном.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гIа этаж).
Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. 3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахареи, культураи промышленностеи отделий—3-42-30; юрта боахамеи письмойи отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж).
Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84.

СФ05364 Заказ № 5325